

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

**Celní správa České republiky v roli kontrolního orgánu státní správy v oblasti přepravy
odpadů a nakládání se zadrženým zbožím z pohledu odpadového hospodářství**

**Customs Administration in the Role of the State Administration Inspection Body in the
Area of Waste Management**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Lenka Růžičková, Ph.D.

Bakalant: Kateřina Nogová

2020

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Nogová Kateřina

Územní technická a správní služba – kombinované studium, Praha

Název práce

Celní správa České republiky v roli kontrolního orgánu státní správy v oblasti přepravy odpadů a nakládání se zadrženým zbožím z pohledu odpadového hospodářství

Anglický název

Customs Administration in the Role of the State Administration Inspection Body in the Area of Waste Management

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je přiblížit problematiku Celní správy České republiky (dále jen „celní správa“) ve vazbě na její strukturu a působnost, zmapovat její kontrolní činnost se zaměřením na přepravu odpadů a možnosti řešení nakládání se zadrženým zbožím s využitím legislativních nástrojů. Práce bude založena na extenzivní rešerši, vztahující se na přístupy celní správy k řešení kontrolní činnosti při přepravě a způsob předcházení vzniku odpadů při zadržování nelegálního zboží v rámci působnosti celní správy. Bakalářská práce vyhodnotí možnosti snížení produkce odpadů celní správy jako původce a efektivnost kontrolní činnosti.

Metodika

Bakalářská práce bude zpracována podle metodických pokynů pro zpracování BP na FŽP. Bude vycházet z teoretických i obecně akceptovaných poznatků o likvidaci zadrženého zboží, o prováděných kontrolách přepravy odpadů a o produkci ostatních odpadů s vyhodnocením možnosti snížení jejich produkce. Práce bude vycházet z teoretických i obecně akceptovatelných poznatků s využitím zavedeného legislativního rámce pro odpadové hospodářství České republiky. Veškerá poznání budou podložena vhodnou literaturou a vlastními průzkumy a rozbory s využitím analýzy, syntézy, komparace a analogie běžné pro tvorbu bakalářských prací.

Doporučený rozsah práce

50 stran bez příloh

Klíčová slova

Zadržené zboží, propadnuté zboží, Celní správa České republiky, likvidace, SEPNO, spalovna, skládka, nebezpečný odpad, odpad, kontrola, přeprava, doprava

Doporučené zdroje informací

1. ALEC, L., FEI, R., Y. L., JING-YUAN, W. 2015. A review of municipal solid waste environmental standards with a focus on incinerator residues. *International Journal of Sustainable Built Environment* 1 188s.
2. JAKL, L., Duševní vlastnictví a jeho právní ochrana, Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-87956-00-7.
3. PETRUNČÍK, P., ADR 2009: Přeprava nebezpečných věcí po silnici. Praha: Sdružení automobilových dopravců ČESMAD Bohemia, 2009. ISBN 978-80-87304-02-0.
4. SHAUENBERG, T., Müllverbrennung in Deutschland: Entsorgung mit Risiken?, 2019, [cit. 16. 11. 2019]. Dostupné z https://www.dw.com/de/m%C3%BCllverbrennung-in-deutschland-entsorgung-mit-riesiken/a-50759483?fbclid=IwAR3vlfQdhDVVudnF_VY2sR-zYP7nYZuo-tSyu7L6rVFoupiDZYDPcociFF0.
5. ŠENOVSKÝ, M., BARTLOVÁ, I., Nebezpečné látky. Ostrava: SPBI v Ostravě, 2006. ISBN-80-86111-74-1.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Odpady z pohledu Celní správy České republiky vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma, že na mojí bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. O užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 11/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne 23. 05. 2020

..... Kateřina Nogová

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Lenky Růžičkové, Ph.D. za poskytnuté cenné rady a kolegům z Celního úřadu pro hlavní město Prahu za veškerou podporu při studiu. A především děkuji své rodině, bez které bych tuto práci nemohla dokončit.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou kontrolních činností Celní správy v rámci prováděných kontrol přeprav odpadů a problematikou tvorby odpadů likvidacemi zadržného zboží, které je pravomocně propadlé nebo zabrané. Nejprve jsou shrnuty informace o Celní správě České republiky a její používané mechanismy z oblasti kontrol přepravovaných odpadů a z oblastí likvidací. Dále došlo k vyhodnocení dotazníkového šetření, který byl zaměřen na znalosti zaměstnanců a příslušníků Celní správy České republiky, týkající se odpadů a nebezpečných látek, dále poté na četnost a efektivnost prováděných kontrol přeprav odpadů a v neposlední řadě na efektivnost prováděných likvidací.

Klíčová slova

Zadržené zboží, propadnuté zboží, Celní správa České republiky, likvidace, SEPNO, spalovna, skládka, nebezpečný odpad, odpad, kontrola, přeprava, doprava

Abstract

This bachelor thesis deals with the control activities of the Customs Administration in the framework of the inspections of waste shipments and the issue of waste generation by the liquidation of detained goods, which is legally forfeited or seized. First, information on the Customs Administration of the Czech Republic and its mechanisms in the field of controls of transported waste and disposal are summarized. Besides, a questionnaire survey focused on the knowledge of employees and members of the Customs Administration of the Czech Republic concerning waste and hazardous substances was evaluated, followed by the frequency and effectiveness of inspections carried out on waste shipments and, last but not least, the efficiency of waste disposal.

Key words

Detained goods, forfeited goods, Customs Administration of the Czech Republic, liquidation, SEPNO, incinerator, landfill, hazardous waste, waste, inspection, transport, transport

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíle práce	10
3. Literární rešerše.....	11
3.1 Celní správa České republiky	11
3.2 Kompetence Celní správy České republiky.....	12
3.3 Organizační struktura Celní správy České republiky	12
3.3.1 Odbor 3 Daňový.....	13
3.3.2 Odbor 6 Dohledu	14
4. Definice odpadu	15
5. Oddělení 62 Mobilního dohledu – kontrola přepravy odpadů	15
5.1 Systém evidence přepravy nebezpečných odpadů	15
5.1.1 Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech	16
5.1.2 Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí	18
5.1.3 Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady	19
5.2 Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů	19
5.3 Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů	21
5.4 Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí.....	21
6. Kontrola přepravy odpadů	22
6.1 Kontrolní systémy Celní správy České republiky přepravovaného odpadu	22
6.2 Dokumenty k provádění kontrole	27
6.3 Zjištění porušení právních předpisů při přepravě odpadů	28
7. Způsoby přepravy nebezpečných věcí.....	29
7.1 Vymezení pojmů nebezpečné věci a odpad	29
7.2 Důležité pojmy pro transport odpadů a nebezpečných věcí.....	30
7.2.1 Dopravce.....	30
7.2.2 Odesílatel.....	30
7.2.3 Příjemce.....	30
7.2.4 Nakládce	31
7.2.5 Vykládce	31
7.3 Základní povinnosti řidiče.....	31
7.4 Barevné seznamy odpadů	31
7.5 Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů	32
7.5.1 Průvodní doklady.....	36
8. Statistiky-počty kontrol se zaměřením na přepravu odpadů.....	36

9. Tvorba odpadů Celní správou České republiky	40
9.1 Oddělení 61 - Dohled nad subjekty	41
9.1.1 Propadnutí věci státu	41
9.1.2 Správní řízení	41
9.1.3 Nakládání s odpady vzniklými činnostmi Celní správy České republiky	41
9.1.4 Vznik odpadů z oblasti hazardních her	42
9.1.5 Vznik odpadů z oblasti vybraných výrobků	44
9.1.6 Vznik odpadů z oblasti duševního vlastnictví	45
9.2 Případy, kdy nemusí dojít k likvidaci	46
10. Spalovny	47
10.1 Odpad, který končí ve spalovnách.....	47
10.2 Proces spalování	48
11. Skládky.....	48
11.1 Odpad, který končí na skládkách.....	48
11.2 Proces skládkování	48
12. Výsledné zhodnocení.....	49
13. Diskuze.....	51
14. Závěr a přínos práce	53
16. Přehled literatury a použitých zdrojů	55
15. Přílohy.....	60

1. Úvod

Odpady jsou globálním problémem ohrožujícím životní prostředí. My, jako lidstvo, se v dnešní době máme velice dobře, a proto stále vytváříme nové a nové věci. Vzhledem k tomu, že produkce veškerých výrobků stoupá, tak i tím roste produkce odpadů. Odpady vznikají nejen jako vedlejší produkt určité výroby, ale také zánikem určitého produktu, resp. zánikem možnosti jeho využití. Vyrůstající produkce odpadů je tedy globálním problémem, který ohrožuje životní prostředí. Životní prostředí může být ohrožováno hned několika způsoby. Může k němu dojít znečišťováním vody, půdy i ovzduší, a to jak vylučováním určitých látek přímo z konkrétního odpadu, nebo vylučováním a vznikáním látek v procesu nakládání s danými odpady (pro účely této práce se bude hovořit i o tzv. „likvidaci“). Závažným problémem je nesprávně zvolený způsob uložení/naložení s odpady. Jedním z největších problémů jsou tzv. černé skládky neboli skládky zakázané nebo nepovolené. Dalším problémem je, ačkoliv třeba povolený způsob naložení s odpadem, jeho nesprávná volba, která může v ten daný okamžik u daného druhu odpadu vytvořit určitá rizika ohrožující životní prostředí. Problémem, který taktéž může ohrožovat životní prostředí naší země, je ilegální dovážení odpadů z jiných států. Tímto problémem se zabývá Celní správa České republiky, která zajišťuje kontrolu dopravních vozidel přepravujících odpad. Dbá na to, aby do České republiky nebyl dovážen nebo se zde nepohyboval nelegální odpad, který by mohl končit kdekoli ve volné přírodě. Celní správa České republiky (dále jen „celní správa“) je správním, kontrolním orgánem a bezpečnostním sborem, který disponuje velkým množstvím kompetencí. Mimo jiné, jak již bylo uvedeno výše, se zabývá kontrolami zaměřenými na přepravu odpadů. Další tvorba odpadů, spojená s celní správou, je z prováděných činností celní správy, při kterých dochází k zadržování určitého zboží. Výše uváděné zboží bývá spojeno s určitou nezákonnou činností. V případech, kdy celní správa zjistí svou kontrolní činností nedodržování legislativy a provádění činností, které nejsou v souladu se zákonem – nelegální činnosti, tak dochází ke složitému řízení, ve kterém se zkoumají všechny skutečnosti daného případu. V případech, kdy dojde u zadrženého zboží/věci k propadnutí, nebo zabránění, dochází k určení, jakým způsobem bude s danou věcí naloženo. V určitých případech dochází k likvidování tohoto zboží, čímž je zadržené zboží přeměněno v odpad. V návaznosti na výše uvedené vyplývá, že i činností celní správy je produkován další odpad na naši planetu, a i v tomto případě je důležité dbát na co nejmenší ohrožení životního prostředí, a to převážně správným naložením s odpady a minimalizováním jeho vzniku.

2. Cíle práce

Cílem bakalářské práce je přiblížit problematiku odpadů z pohledu celní správy, a to hned z několika úhlů. Celní správa je kontrolním orgánem kontrolujícím přepravu odpadů včetně těch nebezpečných, tudíž se tato práce bude zaměřovat na to, jakým způsobem jsou kontroly prováděné, co vše se kontroluje a v návaznosti na jaké předpisy se kontroly provádějí. Bude se zaměřovat na systém evidence přepravy nebezpečných odpadů. Dále se bude věnovat problematice odpadů produkovaného celní správou, a to vznikajícího likvidací zadrženého zboží. Touto problematikou se dostaneme k dalším kompetencím celní správy, při kterých dochází k zadržování zboží, které v některých případech propadá státu a dochází následně k jeho likvidaci. V bakalářské práci dojde k vyhodnocení, jakým způsobem by se dala snížit produkce odpadu celní správou. Dále k vyhodnocení možné minimalizace rizik s tvorbou odpadů, ale i efektivnosti prováděných kontrol přeprav odpadů.

3. Literární rešerše

Tato práce je rešeršního charakteru a jejím základem je sběr dat – skutečností ze sledovaného prostředí. Jejím cílem je analýza daného tématu. Základem je systematické a ucelené shromáždění údajů o problematice odpadů v celní správě, a to v kontextu její organizační struktury a kompetencí. Tím lze získat kompaktní sumu informací. Na základě takto získaných informací lze následně provést zhodnocení a případně navrhnout nová řešení či zlepšení v nakládání s odpady v celní správě.

Pro zpracování této bakalářské práce, ve které je cílem zmapování problematiky odpadů z pohledu celní správy, je důležité se seznámit s tím, co celní správa je, čím se zabývá a jakými předpisy se řídí v oblasti odpadů.

Literární rešerše je psaný dokument, který popisuje myšlenky současného stavu poznání v oblasti, na kterou je daná rešerše zaměřena a je postavena na logických pravidlech a na porozumění literatury, ze které je v rešerši čerpáno (MACHI, McEVOY, 2012).

3.1 Celní správa České republiky

Z historického hlediska byla předchůdcem celní správy tzv. finanční stráž, což popisuje ŠESTÁK (květen 2006) a k tomu uvádí, že finanční stráž byla ozbrojený sbor Ministerstva financí první republiky, jejímž hlavním úkolem bylo střežení hranic a výkon celní služby.

Stejně tak, jako finanční stráž za první republiky, je dnes Česká celní správa bezpečnostním sborem, který působí jako samostatný správní orgán a spadá pod resort Ministerstva financí (NOVÁK a kol., 2018). Jinak tomu nebylo ani v novodobé historii, kdy se o celní správě dalo hovořit jako o uniformovaném, bezpečnostním sboru a správním orgánu, jehož hlavní cíle byly převážně orientovány na oblasti fiskální a ochranné. Vstup ČR na jednotný vnitřní trh Evropské unie (dále jen „EU“), a s tím související volný pohyb zboží, přinesl pro celní správu mnoho změn. Došlo ke zrušení pravidelných celních kontrol na vnitřních hranicích členských států (ŠESTÁK, září 2005).

Celní správa po vstupu České republiky (dále jen „ČR“) do EU prošla zásadní reorganizací, jak již bylo naznačeno výše, která probíhala v několika fázích a nejvíce se dotkla změnou, resp. rozšíření územní i věcné působnosti orgánů celní správy. Úkoly, kompetence a struktura celní správy jsou definovány v zákoně č. 17/2012 Sb, o Celní správě České republiky (dále jen „zákon o celní správě“). Úkoly tohoto bezpečnostního sboru plní celníci, kteří jsou považováni za příslušníky bezpečnostního sboru, což znamená, že se na ně vztahuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“) (NOVÁK a kol., 2018).

Nejvyšším orgánem celní správy je Generální ředitelství cel (dále jen „GŘC“). GŘC sídlí v Praze a jeho působnost je celorepubliková. V jeho čele stojí generální ředitel, který je jmenován do své funkce ministrem financí. GŘC je nadřízeným orgánem 15 celním úřadům, které jsou správními úřady s konkrétně stanovenou teritoriální působností (NOVÁK a kol., 2018).

Celní správa v každém státě je orgánem, který má na starosti výběr příslušných daní a je odpovědný za dovoz a vývoz zboží v každém státě, jedná se tedy o finanční orgán (MAMMA, © 2018).

3.2 Kompetence Celní správy České republiky

„Celní správa ČR je vedle správního orgánu současně i bezpečnostním sborem a její činnost zapadá do systému celního dohledu nad zbožím v rámci jednotného celního území EU a při realizaci tohoto dohledu postupuje podle jednotných celních předpisů Společenství (Celní kodex Společenství a prováděcí nařízení k němu, systém osvobození od dovozního cla a Společný celní sazebník Společenství). Určené útvary Celní správy ČR mají postavení policejního orgánu (orgánu činného v trestním řízení) pro vybrané trestné činy.“ (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Celní správa patří mezi bezpečnostní sbory s nejrozmanitější působností a s nejrůznorodějšími kompetencemi. Mezi kompetence celní správy patří celní řízení a správa cel – provádění celního dohledu a kontrol u zboží, které je vyváženo, dováženo, nebo převáženo, pátrání po zboží uniklého celnímu dohledu, kontrola obchodně politických opatření České republiky a EU, přidělování určení zboží, zajištění celního dluhu, určování celní hodnoty. Dále dělená správa – vybírání a vymáhání peněžitých plnění (např. pokut). Jedná se o peněžité plnění, které bylo uloženo jinými správními úřady. Kontrola omezení plateb v hotovosti, kontrola ohlašovací povinnosti osob při dovozu a vývozu finančních prostředků a cenných věcí. Ochrana přírody a ochrana předmětů historické a kulturní hodnoty. Kontrola přepravy omamných a psychotropních látek, dále kontroly zaměstnávání cizinců. Kontrola v oblasti evidence tržeb a trestní řízení. Kompetence celní správy, které jsou stěžejní pro tuto bakalářskou práci a souvisejí s problematikou odpadů, jsou správa spotřebních a energetických daní, ochrana práv duševního vlastnictví, kontroly v oblasti silniční dopravy a kontroly provozování hazardních her a dodržování zákazu reklamy na nepovolené nebo neohlášené hazardní hry (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

3.3 Organizační struktura Celní správy České republiky

„Organizační struktura Celní správy ČR je dvouúrovňová a tvoří ji Generální ředitelství cel ČR a jemu je podřízeno 15 celních úřadů. Odlišnou organizační strukturu od všech celních úřadů má Celní úřad pro Liberecký kraj a Celní úřad Praha Ruzyně.“ GŘC je nadřízeným orgánem všem 15 celním úřadům. V čele GŘC sedí Generální ředitel. Generální ředitelství je rozděleno do čtyř sekcí (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Celní úřady

V čele celního úřadu sedí ředitel celního úřadu, který má svého 1. zástupce ředitele celního úřadu. Celní úřady se dělí na pět samostatných oddělení a šest odborů. Mezi pět samostatných oddělení patří oddělení 01 Kanceláře v čele s vedoucím oddělení, oddělení 02 Analýzy a informační podpory v čele s vedoucím oddělení, oddělení 03 AEO, APEO a EORI v čele s vedoucím oddělení (toto oddělení se nachází pouze na celním úřadu pro Jihočeský kraj), oddělení 04 Závazných informací v čele s vedoucím oddělení (toto oddělení se nachází pouze na celním úřadě pro Olomoucký kraj) a oddělení 05 Ochrany duševního vlastnictví v čele s vedoucím oddělení (toto oddělení se nachází pouze na celním úřadě pro Královehradecký kraj) (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Odbor 1 Právní v čele se zástupcem ředitele celního úřadu a vedoucím odboru. Odbor 1 Právní se dělí na oddělení 11 Právních a správních činností a na oddělení 12 Správního trestání (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Odbor 2 Celní v čele s vedoucím odboru. Tento odbor dále dělíme na oddělení 20 Podpory celního řízení (toto oddělení se nachází pouze u vybraných celních úřadů), oddělení 21 Celní, oddělení 29 Letiště (ve vybraných městech s letišti) a detašovaná oddělení (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Odbor 3 Daňový v čele s vedoucím odboru. Tento odbor dále dělíme na oddělení 30 Podpory daňového řízení a vyhledávání (toto oddělení se nachází pouze u vybraných celních úřadů), oddělení 31 Daňové, oddělení 39 T N K P Kutná Hora (pouze celní úřad pro Středočeský kraj) a detašovaná oddělení (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Odbor 4 Správy příjmů a vymáhání v čele s vedoucím odboru. Tento odbor dále dělíme na oddělení 41 Správy příjmů a oddělení 42 Vymáhání (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Odbor 5 Kontrol v čele s vedoucím odboru. Tento odbor dále dělíme na oddělení 51 Následných kontrol a oddělení 52 Daňových kontrol (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Odbor 6 Dohledu v čele s vedoucím odboru. Tento odbor dále dělíme na oddělení 61 Dohledu nad subjekty, oddělení 62 Mobilního dohledu, oddělení 63 Kontrol zpoplatněných komunikací (u vybraných celních úřadů), oddělení 64 Ostrahy objektů (u vybraných celních úřadů) (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Z výše uvedených odborů, nacházejících se na celních úřadech, se problematikou odpadů zabývá odbor 6. Převážně oddělení 62 Mobilního dohledu, které kontroluje přepravu odpadů, ale i oddělení 61 Dohledu nad subjekty, které svou kontrolní činností zadržuje zboží související s nelegální činností, které může být dále určeno k likvidaci a tím pádem dojde k jeho přeměně v odpad. Dále potom odbor 3 Daňový, a to převážně skrze problematiku odpadních olejů.

3.3.1 Odbor 3 Daňový

Jak již bylo řečeno v předchozí podkapitole týkající se organizační struktury celní správy, tak se odbor 3 dělí na oddělení 30 Podpory daňového řízení a vyhledávání (toto oddělení se nachází pouze u vybraných celních úřadů), oddělení 31 Daňové, oddělení 39 T N K P Kutná Hora (pouze celní úřad pro Středočeský kraj) a detašovaná oddělení (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

3.3.1.1 Odpadní oleje

Jak již bylo naznačeno výše, z pohledu odpadů se odbor 3 Daňový zabývá problematikou odpadních olejů. Odpadní oleje spadají do kategorie zboží, u kterého se z pohledu celní správy protíná několik kompetencí. Není zde jen sledování nakládání s odpady, ale i kompetence z pohledu zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění (dále jen „ZSpS“). Odpadní oleje jsou předmětem daně dle § 45 odst. 1 ZSpD se sazbou daně 660 Kč/1000 litrů. Zároveň je možné za zákonem daných podmínek odpadní oleje od daně osvobodit (§ 49 a následující ZSpD). Z uvedeného vyplývá, že původce odpadních olejů, například autoservis, musí dobře zvážit další nakládání s odpadními oleji. Nejčastěji odpadní oleje předá specializované společnosti nakládající s odpady. Právě předání dalšímu subjektu vznikne povinnost daň přiznat a zaplatit, nebo zda odpadní oleje budou osvobozeny od spotřební daně. Skutečnost, že přebírající subjekt je oprávněn nakládat s odpady dle zákona o odpadech ještě neznamená, že odpadní oleje může přijímat osvobozené od spotřební daně, je nutné být držitelem povolení dle § 13 ZSpD. Tato povolení, po splnění zákonných požadavků, vydává místně příslušný celní úřad. V případě, že původce nepředá odpadní oleje držiteli povolení dle

§ 13 ZSpD (například je použije k výrobě tepla) vznikne původci povinnost daň přiznat a zaplatit.

Samotným předáním držiteli povolení dle § 13 ZSpD proces nekončí. Důležité je konečné užití odpadních olejů. Na konečném užití je závislé, zda osvobození od spotřební daně zůstane uplatněné, nebo dojde k porušení režimu a tím i povinnosti daň přiznat a zaplatit.

Na výše uvedeném je patrné, jak se prolínají kompetence celní správy z pohledu různých zákonů.

3.3.2 Odbor 6 Dohledu

Jak již bylo řečeno v předchozí podkapitole týkající se organizační struktury celní správy, tak se odbor 6 dělí na oddělení 61 Dohledu nad subjekty, oddělení 62 Mobilního dohledu, oddělení 63 Kontrol zpoplatněných komunikací a oddělení 64 Ostrahy objektů (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

3.3.2.1 Oddělení 62 Mobilního dohledu

„Operativním článkem přímého výkonu kontrolních činností Celní správy ČR jsou především skupiny mobilního dohledu. Jejich hlavním úkolem je provádět přímo v terénu prostřednictvím motorizovaných i pochůzkových hlídek kontroly nad zbožím podléhajícím celnímu dohledu, kontroly přeprav vybraných výrobků (minerální oleje, lihoviny, pivo, víno a tabákové výrobky), a také plní úkoly v oblasti odhalování zboží porušující některá práva duševního vlastnictví. Kontrolní činnost je prováděna na celém území České republiky, a to nejen v silniční, ale i v železniční, letecké a vodní dopravě. Hlídky mobilního dohledu rovněž sledují na pozemních komunikacích vozidla za účelem kontrol jejich nákladových prostor, kabin a dokumentů vztahujících se k dopravovanému zboží, včetně dokladů svědčících o dodržování celních a daňových předpisů, o určené trase či lhůtě prováděné přepravy. Dále v oblasti silniční dopravy vykonávají další důležité kompetence, mezi které patří kontrolní vážení a měření jízdních souprav, kontrola dálničních kupónů, kontrola plnění podmínek pro přepravu nebezpečných nákladů a odborný dozor nad prací osádek vozidel v mezinárodní silniční nákladní dopravě. Na stanovených úsecích dálnic a rychlostních komunikacích vykonávají také kontroly plnění povinnosti úhrady poplatku za užívání těchto komunikací (výkonové zpoplatnění). Pozornost věnují hlídky i kontrole přepravy zboží dvojího použití v rámci Společenství. Mezi jejich další činnosti pak patří například kontrola dodržování podmínek stanovených celním režimem, do kterého bylo zboží propuštěno, kontrola značení spotřebitelského balení lihu kontrolní páskou, kontrola nakládání s odpady, různé asistenční služby pro územní finanční orgány a v neposlední řadě také v případě mimořádných událostí (např. při povodních) plní specifické úkoly v rámci Integrovaného záchranného systému České republiky.“ (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2010). Jinými slovy se jedná o oddělení, které se nachází převážnou většinu své pracovní doby v terénu a z toho vychází i většina jejich činností.

3.3.2.2 Oddělení 61 Dohledu nad subjekty

„Celníci na oddělení Dohledu nad subjekty celních úřadů, v rámci odboru Dohledu, provádějí hlavně kontrolní činnost v terénu, tedy přímo u subjektů (provozovatelů), přičemž se zaměřují na kontrolu zdanění vybraných výrobků, jako jsou minerální oleje, tabák, tabákové listy, tabákové výrobky, lih, lihoviny, pivo. V provozovnách kontrolují značení lihu a tabákových výrobků, pátrají po zboží uniklému dohledu celních orgánů a kontrolují omezení nebo zákazy prodeje lihovin a tabákových výrobků ve stáncích či na tržištích. Celníci oddělení Dohledu nad subjekty celních úřadů kontrolují také dodržování práv duševního vlastnictví, přičemž

spolupracují s organizacemi zastupujícími držitele těchto práv, dále provádějí kontroly dodržování zákonů v oblasti CITES (Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin) a o nakládání s předměty kulturní hodnoty. Kontrolní činnost provádějí také při společných součinnostních akcích s Českou obchodní inspekcí, Státní veterinární správou a při kontrole zaměstnávání cizinců s oblastními inspektoráty a úřady práce. Nově provádějí celníci útvarů Dohledu nad subjekty kontroly evidence tržeb a provozování hazardních her a s tím související regulací reklamy“ (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2017). Činnosti tohoto oddělení vycházejí z kontrol provedených u určitých subjektů, což je jedním z prvotních kroků provedených v terénu, zbytek činností už vychází z administrativních procesů daných kontrol.

4. Definice odpadu

BRANIŠ (1997) vysvětluje, že odpad je věcí, kterou se její majitel či původce chce zbavit, nebo je její odstranění nutné, a to z důvodu ochrany životního prostředí nebo ochrany lidského zdraví.

BRANIŠ (1997) ve své knize Základy ekologie a ochrany životního prostředí uvádí druhy odpadů, které dělí podle chemického složení, skupenství, původu a podle nebezpečnosti. Dále uvádí způsoby zneškodňování odpadů, kde zmiňuje recyklaci, samočisticí schopnost přírody, ukládání odpadů na skládky, vitrifikaci, kompostování, pyrolýzu a spalování.

Dlouhodobým cílem EU je vytvoření společnosti, která bude co nejvíce omezovat produkci odpadu, a naopak co nejvíce využívat recyklace (ALEC, 2015).

„Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit“ (CODEXIS, © 2020).

5. Oddělení 62 Mobilního dohledu – kontrola přepravy odpadů

Jak již bylo řečeno výše, Oddělení 62 Mobilního dohledu (dále jen „hlídky Mobilního dohledu“ nebo jen „hlídky“) zajišťuje mimo jiné dohled na pozemních komunikacích, kde provádějí kontroly vozidel, včetně jejich nákladových prostor. Dále kontrolují plnění podmínek pro přepravu nebezpečných nákladů, mimo jiné i odpadů. (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2010).

Celní orgány provádějí kontroly vnitrostátní a přeshraniční přepravy odpadů od účinnosti zákona č. 188/2004 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tj. od roku 2004, tento zákon novelizoval zákon o odpadech. Prakticky se jedná o stejné období, kdy celní orgány ukončily činnosti na hranicích s výjimkou mezinárodních letišť, a to z důvodu vstupu ČR do EU. Zjednodušeně by se dalo říct, že činnosti, které celní orgány vykonávaly na hranicích a v pohraničí jsou nyní vykonávány na celém území ČR (VOŠTOVÁ, 2006).

5.1 Systém evidence přepravy nebezpečných odpadů

Systém evidence přepravy nebezpečných odpadů (dále jen „SEPNO“) je informační systém, který byl vytvořen za účelem poskytování elektronických služeb pro příjem a zpracování Ohlašovacích listů přepravy nebezpečných odpadů. Jeho provozovatelem dle ustanovení § 2 písm. d) zákona č. 365/2000 Sb., zákon o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů je Česká informační agentura životního prostředí (dále jen „CENIA“). Údaje nahrané do tohoto informačního systému nadále slouží příslušným institucím veřejné

správy. SEPNO je informační systém veřejné správy dle § 3 písm. b) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Veškeré služby systému SEPNO jsou přístupné registrovaným uživatelům v registru Informačního systému plnění ohlašovacích povinností (dále jen „ISPOP“). SEPNO, tedy i ISPOP je veden dle § 40 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a zákona č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (SEPNO, © 2020).

5.1.1 Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech

Předmětem úpravy zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech (dále jen „zákon o odpadech“) je soubor pravidel, které pojednávají o nakládání a předcházení vzniku odpadů a to tak, aby docházelo k dodržování ochrany životního prostředí, ochrany lidského zdraví a trvale udržitelného rozvoje. Dále upravuje práva a povinnosti osob pohybujících se v odpadovém hospodářství a upravuje působnost orgánů veřejné správy v odpadovém hospodářství (CODEXIS, © 2020).

V zákoně o odpadech je upravena jeho působnost, která se „vztahuje na nakládání se všemi odpady, s výjimkou odpadních vod, radioaktivních odpadů, mrtvých těl zvířat, která uhynula jiným způsobem než porážkou, včetně zvířat usmrcených za účelem vymýcení nákazy zvířat odstraňovaných v souladu se zvláštním právním předpisem, exkrementů, nejedná-li se o vedlejší produkty živočišného původu podle odstavce 2 písm. c), slámy a jiných přírodních látek pocházejících ze zemědělské výroby nebo lesnictví, které nevykazují žádnou z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelného předpisu Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů které se využívají v zemědělství a lesnictví v souladu se zvláštním právním předpisem nebo k výrobě energie prostřednictvím postupů nebo metod, které nepoškozují životní prostředí ani neohrožují lidské zdraví, nezachycených emisí látek znečišťujících ovzduší, oxidu uhličitého zachyceného za účelem jeho ukládání do přírodních horninových struktur a uloženého v těchto strukturách v souladu s jiným právním předpisem nebo oxidu uhličitého zachyceného za účelem výzkumu, vývoje nebo zkoušení nových výrobků a postupů a uloženého v úložišti s kapacitou nižší než 100 kiloton, vyřazených výbušnin a vyřazeného střeliva, sedimentů přemísťovaných v rámci povrchových vod za účelem správy vod a vodních cest, předcházení povodním, zmírnění účinku povodní a období sucha nebo rekultivace půdy, je-li prokázáno, že nevykazují žádnou z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelného předpisu Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů. Nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak, vztahuje se tento zákon na nakládání s těžebním odpadem, s nepoužitelnými léčivy a návykovými látkami, s vedlejšími produkty živočišného původu. Tento zákon se nevztahuje na nakládání s nekontaminovanou zemínou a jiným přírodním materiálem vytěženým během stavební činnosti, pokud je zajištěno, že materiál bude použit ve svém přirozeném stavu pro účely stavby na místě, na kterém byl vytěžen“ (CODEXIS, © 2020).

Z výše uvedeného vyplývá, že i celní správa se musí v rámci jejích kompetencí řídit povinnostmi vyplývajícími ze zákona o odpadech. Konkrétně povinnostmi splňujícími při nakládání s odpady, které vycházejí z tohoto zákona.

Zákon o odpadech hovoří o tom, co to vůbec odpad je (viz. 4. kapitola této práce), zabývá se vysvětlením pojmů z odpadového hospodářství, zařazováním odpadů a hodnocení nebezpečných vlastností odpadů. Zařazování odpadů zákon o odpadech dělí na dva způsoby, a to zařazování podle Katalogu odpadů a podle kategorií. U hodnocení nebezpečných vlastností odpadů se hovoří o Pověření k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů. Pověření k hodnocení nebezpečných odpadů se uděluje fyzické, nebo právnické osobě, kterou pověřilo

ministerstvo, tato osoba na základě zmiňovaného Pověření hodnotí nebezpečné vlastnosti odpadů, které jsou uvedeny v příloze přímo použitelného předpisu EU o nebezpečných vlastnostech odpadů. Jedná se o odpady s tímto označením: HP 1 až HP 3, HP 12, HP 14 a HP 15. Zákon dále hovoří o podmínkách, které fyzická, nebo právnická osoba musí splňovat pro získání výše zmiňovaného Pověření, dále se zabývá důvody odejmutí a zániku tohoto Pověření. Dále se zde uvádí a vysvětluje pojem Osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadů. Osvědčení vydává hodnotící osoba, která byla pověřena k hodnocení viz. text výše, žadateli v případě, že zjistí, že žadatelem uváděný odpad žádnou nebezpečnou vlastnost nemá. S tímto dále souvisí hierarchie způsobu nakládání s odpady, která je taktéž specifikována v tomto zákoně. V části třetí zákona o odpadech v I. hlavě jsou uvedeny povinnosti při nakládání s odpady, a to včetně předcházení vzniku odpadů, obecných povinností, balení a označování nebezpečných odpadů, souhlasem k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů, zde je taktéž vysvětlován pojem jako je odpadový hospodář. V části třetí zákona o odpadech v II. hlavě jsou uvedeny povinnosti pro jednotlivé fáze nakládání s odpady, jsou zde vysvětleny pojmy: Původci odpadu, včetně povinností původce odpadu, povinností a oprávnění obce a fyzických osob při nakládání s komunálním odpadem, poplatky za komunální odpad. V dílu dva třetí části zákona se hovoří o sběru a výkupu odpadů, a to včetně povinností při sběru a výkupu odpadů, v dílu třetím je uvedeno využívání odpadů včetně povinností při využívání odpadů. Díl čtyři se zabývá odstraňováním odpadů, to je rozděleno na společná ustanovení, zvláštní ustanovení pro skládkování odpadů a na zvláštní ustanovení pro spalování odpadů. V díle pět jsou uvedeny povinnosti při přepravě odpadů. V části čtvrté tohoto zákona jsou uvedeny povinnosti při nakládání s vybranými výrobky, vybranými odpady a vybranými zařízeními, část pátá hovoří o zpětném odběru některých výrobků. Evidenci a ohlašování odpadů a zařízení se zabývá část šestá zákona o odpadech a plány odpadového hospodářství část sedmá. Ekonomické nástroje jsou uvedeny v osmé části zákona o odpadech. Přeshraniční přeprava odpadů je rozepsána v deváté části, přestupky jsou uvedeny v desáté části výše zmiňovaného zákona. Část jedenáctá se zabývá výkonem veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství, kdy v § 77 jsou uvedeny pravomoci a úkony prováděné celními orgány. Dvanáctá část tohoto zákona pojednává o společných a přechodných ustanoveních. V části patnácté a šestnácté jsou uvedeny změny zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství, ve znění pozdějších předpisů. V části sedmnácté a osmnácté jsou uvedeny zrušovací ustanovení a účinnost zákona o odpadech (CODEXIS, © 2020).

Z výše uváděných skutečností, kterými se zákon o odpadech zabývá, je z pohledu celní správy nejdůležitější § 77 zákona o odpadech, který určuje činnost celní správy z pohledu tohoto zákona. Toto však neznamená, že problematika odpadů z pohledu celní správy v návaznosti na zákon o odpadech se vztahuje pouze na § 77 tohoto zákona. Pomineme-li pojmy vysvětlované v tomto zákoně, bez kterých by se nedařilo celou problematiku chápat, tak jsou zde velmi důležitá další ustanovení, která hovoří o pojmu „původce odpadu“, zde je nutné si uvědomit, že i celní správa je původcem odpadu. Její činností vzniká odpad, se kterým určitými způsoby nakládá, konkrétně se jedná o zadržené zboží činností orgánů celní správy, které bylo zabráno nebo propadlo státu, přesněji bychom tedy měli říct, že původcem odpadu je stát.

§ 77 zákona o odpadech určuje, že celní úřady kontrolují vnitrostátní i přeshraniční přepravu odpadů, dále dovoz baterií nebo akumulátorů ze států, které nejsou členskými státy EU. Celní úřady předávají podněty ministerstvu k uplatnění vrchního státního dozoru a ukládají nápravná opatření při porušení povinností vztahujících se k přepravě odpadů. Výše uváděné kontrolují

včetně všech dalších potřebných náležitostí, které taktéž upravuje § 77 zákona o odpadech. „*Při kontrolách podle odstavců 3 a 4 jsou celní úřady oprávněny zastavovat vozidla, nařizovat odstavení vozidla na vhodné místo, kontrolovat doklady provázející odpad a zboží, doklady prokazující totožnost osoby přepravující odpad, provádět fyzickou kontrolu odpadů a zboží, odebrat a analyzovat vzorky a pořizovat fotodokumentaci*“ (Odst. 5 § 77 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech). Podle odst. 6 tohoto paragrafu jsou celní úřady oprávněny provádět v řízení šetření na místě vzniku odpadů u původce, držitele nebo oznamovatele a na místě určení u konečného příjemce, a to za předpokladu, že celní úřady zjistí při kontrole přepravy odpadů porušení přímo použitelného předpisu Evropských společenství o přepravě odpadů, nebo přímo porušení zákona o odpadech. V případě, že by existovalo důvodné podezření, že přeshraniční přeprava není dovolenou přepravou, nebo že je uskutečňována v rozporu s povolením, může celní úřad podle odst. 7, § 77 nařídit přerušování přepravy a odstavení vozidla na místo k tomu určené, zdržet doklady k vozidlu a nákladu, zakázat pokračování v jízdě a zabránit v další jízdě použitím technického prostředku. Vracení dokladů a povolení řidiči v pokračování jízdy celní úřady povolí v okamžiku, kdy pominou důvody, pro které bylo odstavení vozidla nařízeno, výše zmiňované je uvedeno v odst. 9, § 77 zákona o odpadech. Odstavce 10 až 13 dále pojednávají o tom, že celní úřady o zjištěném porušení neprodleně informují ministerstvo a inspekci, dále uvádějí podmínky, za kterých celní úřady nepropustí zboží do navrženého celního režimu. Uvádějí možnost přizvat si pomoc inspekce, dále požádat o rozhodnutí krajský úřad místně příslušný místu provedení kontroly v případě, kdy má celní úřad pochybnosti, zda přepravované zboží není odpadem. „*V případě, že celní úřad rozhodne o nepropuštění zboží do navrženého celního režimu podle odstavce 11, neprodleně o této skutečnosti informuje ministerstvo.*“ „*Generální ředitelství cel poskytne ministerstvu a inspekci informace ze svých evidencí o odpadech, které byly vyvezeny z České republiky do států, které nejsou členskými státy Evropské unie, nebo které byly z těchto států dovezeny do České republiky, dále o bateriích nebo akumulátorech a dalších výrobcích, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru, které byly dovezeny do České republiky ze států, které nejsou členskými státy Evropské unie.*“ „*Ministerstvo dává Generálnímu ředitelství cel podněty k provedení kontrol podle zvláštních právních předpisů.*“ „*Pokuty uložené inspekcí a propadlé kauce jsou příjmem Státního fondu životního prostředí*“ (odst. 14-17 § 77 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech) (CODEXIS, © 2020).

Zákon o odpadech mimo jiné slouží jako legislativní podklad v oblasti ohlašování přepravy nebezpečných odpadů, tudíž i jako legislativní podklad pro SEPNO, který je informačním systémem veřejné správy. Tudíž i informační systém využívaným celní správou.

5.1.2 Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí

Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (dále jen „zákon o integrovaném registru“) upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropských společenství integrovaný registr znečišťování životního prostředí (dále jen „integrovaný registr znečišťování“) a to ve formě veřejně přístupného informačního systému úniků a přenosů znečišťujících látek. Výstupy z výše zmiňovaného informačního systému jsou součástí registru úniků a přenosů znečišťujících látek na úrovni Evropských společenství (CODEXIS, © 2020).

Správce integrovaného registru znečišťování je Ministerstvo životního prostředí, tento registr byl zřízen pro veřejnou správu, jako její informační systém (CODEXIS, © 2020).

Zákon hovoří ve své první části o integrovaném systému a jeho plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí, v zákoně jsou uvedeny přestupky, dále jsou v něm ustanoveny výkony státní správy na úseku integrovaného registru znečišťování a integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí. V druhé části zákona o integrovaném registru jsou uvedeny změny zákona o integrované prevenci, ve třetí části výše uváděného zákona jsou změny vodního zákona, část čtvrtá byla zrušena a v páté části jsou uvedeny změny zákona o odpadech. V předposlední šesté části výše uváděného zákona jsou uvedeny změny zákona o obalech, v poslední sedmé části je uvedena účinnost tohoto zákona (CODEXIS, © 2020).

Zákon o integrovaném registru mimo jiné slouží jako legislativní podklad v oblasti ohlašování přepravy nebezpečných odpadů, tudíž i jako legislativní podklad pro SEPNO, který je informačním systémem veřejné správy. Tudíž i informační systém využívaným celní správou.

5.1.3 Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady

Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (dále jen „Vyhláška 383/2001“) je rozdělena do deseti částí, v desáté části je definována účinnost a to k 01. 01. 2002. První část Vyhlášky 383/2001 je věnována žádostem a souhlasům k provozování zařízení k využívání, odstraňování sběru nebo výkupu odpadů a žádost o souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady. V druhé části jsou definovány technické požadavky na zařízení a seznam odpadů, při jejichž odběru nebo výkupu je provozovatel zařízení ke sběru nebo výkupu odpadů povinen vést evidenci osob, od kterých odpad odebral. Část třetí, pátá, sedmá a osmá byla zrušena. Ve čtvrté části nalezneme podrobnosti nakládání s vybranými výrobky, vybranými odpady a vybranými zařízeními. Šestá část je věnována způsobům vedení průběžné evidence odpadů, ohlašování evidence odpadů, údajů o zařízení, činnosti dopravců odpadů, údajů o obecním systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a využívání. V deváté části jsou uvedena zrušující ustanovení, která zrušují Vyhlášku Ministerstva životního prostředí č. 338/1997 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a Vyhlášku Ministerstva životního prostředí č. 340/1997 Sb., kterou se stanoví výše finanční rezervy na rekultivaci, zajištění péče o skládku a asanaci po ukončení jejího provozu a podrobnosti jejího vytváření a užití (CODEXIS, © 2020).

Vyhláška 383/2001 mimo jiné slouží jako legislativní podklad v oblasti ohlašování přepravy nebezpečných odpadů, tudíž i jako legislativní podklad pro SEPNO, který je informačním systémem veřejné správy. Tudíž i informační systém využívaným celní správou.

5.2 Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů

Celní orgány při kontrolách zaměřených na přepravu odpadů kontrolují přepravující odpad s překládanými doklady řidičem, který odpad přepravuje. Mimo jiného kontrolují správnost zařazení přepravovaného odpadu podle Vyhlášky č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů.

Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů (dále jen „vyhláška o katalogu odpadů“) stanovuje Katalog odpadů, postup pro zařazování odpadů podle Katalogu odpadů a náležitosti návrhu obecního úřadu obce s rozšířenou působností na zařazení odpadu podle Katalogu odpadů (CODEXIS, © 2020).

Vymezení pojmů dle vyhlášky o katalogu odpadů, § 2:

5.3 Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů

Přímo použitelným právním předpisem Evropského společenství, který s účinností od 12. 07. 2007 nahradil (EHS) č. 259/93 se řídí přeshraniční přeprava odpadů. Pod pojmem přeshraniční přeprava odpadů si můžeme představit dovoz odpadů do ČR a vývoz odpadů z ČR a samozřejmě tranzit odpadů přes ČR. Výše uvedeným přímo použitelným právním předpisem je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006, o přepravě odpadů (dále jen „Nařízení o přepravě odpadů“), které bylo několikrát novelizováno (MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, © 2020). Vzhledem k tomu, že Nařízení o přepravě odpadů určuje kritéria pro přeshraniční přepravu odpadů, je to důležitý právní předpis, podle kterého mimo jiné postupují celní orgány při kontrolách zaměřených právě na přepravu odpadů.

5.4 Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí

Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (dále jen „ADR“) byla sjednána v Ženevě v roce 1957, v platnost ale vstoupila až v roce 1968. O 18 let později k ní přistoupila i tehdejší Československá socialistická republika. ADR je pravidelně měněna, a to v návaznosti na technické pokroky a na konkrétní potřeby doby (NOVÁK a kol., 2018).

Důležitou součástí dohody ADR jsou její dvě technické přílohy, které jsou označovány jako příloha A, a příloha B. V příloze A nalezneme všeobecné ustanovení a ustanovení týkající se nebezpečných látek a předmětu. Přílohu A tvoří část 1 až 7. V příloze B jsou uvedeny ustanovení o dopravních prostředcích a o přepravě. Přílohu B tvoří části 8 až 9. (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).

V příloze A jsou uvedeny nebezpečné věci, které jsou vyloučeny z mezinárodní přepravy a nebezpečné věci, které mohou být přepravovány v rámci mezinárodní přepravy, dále jsou zde uvedeny požadavky, které musí být při přepravě splněny. Příloha B uvádí požadavky na vozidla schválená pro přepravu nebezpečných věcí, konkrétně na jejich výbavu, konstrukci a jejich provoz (OSN, © 2019)

Příloha A, jak již bylo uvedeno výše je rozdělena do částí 1 až 7 a skládá se z všeobecných ustanovení, klasifikace věcí, včetně klasifikačních kritérií a příslušných zkušebních metod, vyjmenování nebezpečných věcí, a to včetně zvláštních ustanovení a vymezení z platnosti pro omezená množství. Dále z ustanovení o používání obalů, včetně společného balení, používání cisteren a jejich plnění, upravuje postupy před odesláním, vymezuje požadavky na obaly a cisterny a ustanovuje podmínky přepravy, nakládky, vykládky, manipulace a využívání dopravních prostředků. V příloze B jsou uvedeny požadavky na osádky vozidel, na povinnou výbavu osádky, provoz a průvodní doklady. Dále potom požadavky na vozidla, jejich konstrukci a jejich schvalování (UHRŤÍČEK, 2005). V páté části této přílohy se mimo jiné nachází Ustanovení o zvláštním označení pro látky ohrožující životní prostředí (BVMI, © 2020).

Celní orgány dle povinností vyplývajících z ADR kontrolují motorová vozidla přepravující nebezpečné věci. V prvotní fázi kontroly, kdy hlídky celní správy zastaví vozidlo a vyžádají si doklady k přepravovaným věcem, určí dle předložených dokladů, že se jedná o přepravu nebezpečných věcí a následně již kontrolují předložené dokumenty a další náležitosti vyplývající z ADR. Pokud je vozidlo správně označeno dle povinností vyplývajících z ADR,

tak je hlídka celníků schopna vizuálně určit, že se jedná o vozidlo přepravující nebezpečné věci, dříve, než řidič vozidla předloží doklady k přepravovanému zboží.

6. Kontrola přepravy odpadů

Oprávnění celních orgánů při přepravě zboží z členských států podléhají primárně zákonu o odpadech. Celní orgány jednají dle § 71 a 77 tohoto zákona. Dovoz odpadů, ze třetích zemí, které podléhá celnímu dohledu, bývá bez závažnějších problémů. Z těchto důvodů provádí celní správa pouze namátkové kontroly na silničních komunikacích, při kterých kontrolují dodržování předpisů o přepravě odpadů. Odpady, které nepodléhají celnímu dohledu, tedy přeshraniční přeprava odpadů z členských států EU, jsou celní správou kontrolovány namátkově na silničních komunikacích. V poslední době dochází k nárůstu případů nelegální přepravy odpadů z členských států EU. Z těchto důvodů celní správa přijala na území ČR opatření a navýšila kontrolní činnost. Denně překročí hranice ČR asi 12 000 nákladních vozidel, na tento fakt je třeba myslet při prováděných kontrolách. Z výše uvedených důvodů není v silách celní správy provést kontrolu každého nákladního vozidla, které překročí hranice ČR, proto jsou kontroly prováděny namátkově v určitých vytipovaných směrech. Vstupem ČR do EU došlo i k tomu, že celníci již nekontrolují přepravované náklady na hranicích. Z těchto důvodů nemusejí řidiči trávit mnoho desítek hodin na hraničních přechodech a mohou se po území EU pohybovat zcela volně. Kontroly kamionů kvůli nebezpečí dovozu nelegálního odpadu zaměstnávají naplno celníky z oddělení mobilního dohledu (JELÍNEK, květen 2006), (BARTÁK, 2006).

Přeshraniční přeprava odpadů do ČR se pro některé právnické subjekty stala cestou k zisku, a to i na úkor možného ohrožení zdraví obyvatelstva, a především na úkor životního prostředí. Celní správa zjistila a Policie České republiky její poznatky potvrdila, že se jedná o organizovanou trestnou činnost. Ta spočívá v tom, že právnické subjekty obcházejí právní předpisy vztahující se k přepravě odpadů, padělají průvodní doklady, a to včetně uvádění nepravdivých údajů o přepravovaném zboží. K přepravě výše zmiňovaných odpadů dochází především v nočních hodinách a organizátoři přepravy uvádějí do průvodních dokladů fiktivní údaje o odesílatelích a příjemcích (JELÍNEK, květen 2006).

6.1 Kontrolní systémy Celní správy České republiky přepravovaného odpadu

Hlídky Mobilního dohledu musejí při kontrole přepravy odpadů dbát nejenom na dodržování příslušných zákonů a nařízení, ale i na bezpečí svoje i ostatních osob, musejí předvídat možná nebezpečí. Proto pečlivě vybírají stanoviště pro zastavení vozidel, které přepravují odpad a to tak, aby v blízkosti výše zmiňovaného stanoviště nebyly zastavěné obytné oblasti, školy a další jiná občanská vybavenost. Dále, aby se v blízkosti nenacházely vodní toky a plochy. Výše zmiňovaná opatření jsou důležitá pro případ, kdy dojde při kontrole k zjištění závažných porušení předpisů a k nespolupráci řidiče a musí dojít k dlouhodobějšímu odstavení vozidla na místě provedené kontroly, a to i včetně nákladu nebezpečného materiálu. Výše uvedená opatření v těchto případech zaručují, že nedojde v případě úniku nebezpečného materiálu ke kontaminaci vodních toků a ploch, nebude ohroženo zdraví, ani životy lidí (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

Obrázek č. 2 – zastavování vozidel (PEKÁREK, 2013)

Prováděnou kontrolu bychom mohli rozdělit do tří základních fází – dokladová kontrola, fyzická kontrola a prověření v databázích. Výše zmiňované tři fáze nejsou ale jedinými úkony, které hlídky musejí v průběhu kontroly dělat (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

Dokladovou kontrolu dělíme na kontrolu povinných dokladů u vnitrozemské přepravy nebezpečných odpadů a na kontrolu povinných dokladů u přeshraniční přepravy odpadů (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

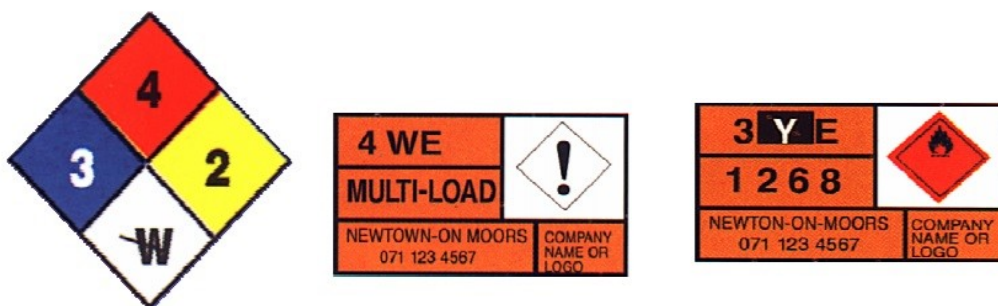
U kontroly povinných dokladů u vnitrozemské přepravy nebezpečných odpadů kontrolují hlídky Ohlašovací list, který musí obsahovat kód zařazení naloženého odpadu dle Katalogu odpadů (Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů), pokud se u kódu nachází hvězdička, tak se jedná o symboliku značící Nebezpečný odpad, dále se kontroluje doklad o nákladu a vztahu dopravce k němu, dle § 3 odst. 3 písm. b) zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě. Kontrola dalších dokladů dle ADR (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019). PETRUNČÍK (2009) uvádí, že zákonem č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě vnitrostátní přenáší silniční přeprava věcí v ČR do vnitrostátní legislativy stejné podmínky pro silniční přepravu nebezpečných věcí, které jsou předepsány v dohodě ADR.

U kontroly povinných dokladů u přeshraniční přepravy odpadů hlídky kontrolují doklady dle zařazení v barevných seznamech. Tuto kontrolu rozdělují na kontrolu u odpadu zařazeného v „zeleném seznamu“, tj. odpad s kódem zařazení v příloze III nařízení EPaR č. 1013/2006 o přeshraniční přepravě odpadů (dále jen „nařízení“) a směsi odpadů s kódem zařazení v příloze IIIA nařízení, zde se kontrolují informace doprovázející přepravu (vyplněný formulář dle přílohy VII nařízení). Dále pak na kontrolu odpadu zařazeného ve „žlutém seznamu“, tj. odpad s kódem zařazení IV nařízení, zde se kontroluje průvodní doklad (vyplněný formulář dle přílohy IB nařízení), rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o souhlasu, toto rozhodnutí obsahuje údaj odkud a kam, případně přes jakou zemi má být přeprava vykonávána. Dále se kontroluje Oznámení (vyplněný formulář dle přílohy IA nařízení) a dále je možné požadovat další doklady dle ADR. Požadovat další doklady dle ADR je možné, pokud daný druh odpadu podléhá ADR, ne všechny odpady zařazené do žlutého seznamu je nebezpečnou věcí dle ADR (pokud jde o kapalně odpady ve „žlutém seznamu“, tak ty budou prakticky vždy podléhat ADR) (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

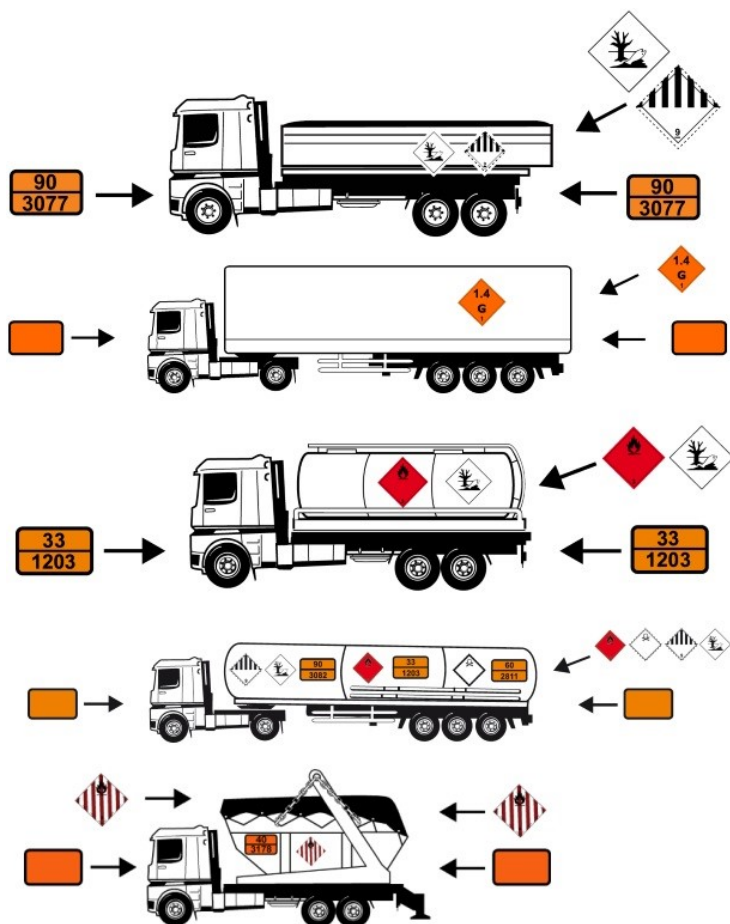
Při fyzické kontrole (vizuální) hlídka kontroluje vozidlo a jeho správné označení, buď písmenem A (vozidlo převážející odpad), nebo označením značícím přepravu ADR. Dále se provede vizuální kontrola, pokud dojde k pochybnostem o skutečně přepravovaném nákladu, tak se vozidla váží. Zvážením dojde k odstranění pochybností o tom, že přepravovaný náklad neodpovídá kódu zařazení odpadu uvedeného v dokladech (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

Značení vozidel přepravujících nebezpečné látky – ADR.

Tak, jako vozidla převážející běžný odpad jsou označovány písmenem A, musí být označeno i vozidlo převážející nebezpečné látky. V zahraničí se k označování těchto vozidel využívá systém značení DIAMANT (USA), nebo HAZCHEM kód (Velká Británie), v EU je využíván UN systém. UN systém – jedná se o speciální varovnou tabulku, která je umístována na přední části vozidla na masce vozidla vlevo pod čelním sklem (na místě řidiče) a na zadní straně vozidla nad levým zadním světlem, u některých vozidel bývá umístěna i z boku vozidla. Varovná tabulka musí být odolná proti oděru a musí vydržet po určitou dobu i tepelné zatížení, aniž by se tím poškodila. Jedná se o oranžovou tabulku o rozměrech 30 x 40 cm, je černě orámovaná a černou čarou rozdělená na dvě samostatná pole. V horní části tabulky je číslem vyznačena nebezpečnost přepravované látky – KEMLER kód, ve spodní části se nachází tzv. UN číslo značící identifikaci převážené látky. KEMLER kód je číselná kombinace, která určuje způsob nakládání s přepravovanou látkou při jejím úniku. Jedná se o dvoumístnou kombinaci čísel, ta může být doplněna písmenem X. První číslice znázorňuje hlavní nebezpečí, druhá, popřípadě třetí, vyjadřuje nebezpečí vedlejší. Jsou-li číslice zdvojeny nebo ztrojeny znamenají stupňování nebezpečí dané látky. Pokud je tabulka zcela prázdná, tak to znamená, že vozidlo přepravuje více nebezpečných látek najednou (ŠENOVSKÝ, BÁRTLOVÁ, 2006).

Obrázek č. 3 – systém DIAMANT, Obrázek č. 4 – HAZCHEM kód (ŠENOVSKÝ, 2006)

Obrázek č. 5 Značení vozidel (KONEČNÝ, MILETÍN, 2019)

Dle výše uvedených informací a dle vyobrazení značení vozidel přepravující nebezpečné věci je zřejmé, že tyto náležitosti celní správa prostřednictvím celníků kontroluje. Kontrolou je prověřováno, zda jsou vozidla přepravující nebezpečné věci správně označena, zdali splňují veškeré náležitosti, také jestli označení vozidel souhlasí se skutečným stavem přepravovaných nebezpečných věcí, to mohou celníci prověřit i za pomoci odebrání vzorků přepravovaných věcí. Výše uvedené může být jedním z možných porušení zákona. Znalost sestavení KEMLER kódu dle ADR a UN systému je důležitým předpokladem k zjištění o jakou přepravovanou nebezpečnou látku se v daném případě jedná. Jak již bylo řečeno výše UN číslo značí identifikaci převážené látky a KEMLER kód je číselná kombinace, která určuje způsob nakládání s přepravovanou látkou při jejím úniku.

Sestavení KEMLER kódu dle ADR:

2 - uvolňování plynů pod tlakem nebo chemickou reakcí, 3 - vznětlivost par kapalin a plynů, 4 - hořlavost tuhých látek, 5 - oxidační účinky (podporuje hoření), 6 - jedovatost (toxicita), 7- radioaktivita, 8 - žíravost, 9 - nebezpečí samovolné prudké reakce, X - látka nesmí přijít do styku s vodou, 0 - pokud stačí k vyjádření nebezpečí jedna číslice, tak za ní na druhém místě bude dodatkovou číslicí nula. Příklad KEMLEROVA kódu X338 - velmi hořlavá kapalina, žíravá, reagující nebezpečně s vodou (DOHODA ADR, 2019).

UN kód je identifikační číslo nebezpečné látky a vychází z anglického názvu United Nations. Existuje cca 3500 UN kódů, pod který jsou zařazeny nebezpečné věci určené pro přepravu. Na základě UN kódu jednoznačně zjistíme, o jakou látku se jedná a nelze ji tak zaměnit s jinou látkou, jedná se o jeden z nejčastějších systémů určených ke snadné identifikaci nebezpečných látek (MILETÍN, KONEČNÝ, 2013), (ŠENOVSKÝ a kol., 2007). SCHNEIDER (2020) uvádí, že UN kód je čtyřmístný kód značící konkrétní nebezpečnou látku, např. UN 1203 je číselné označení pro benzín.

Obrázek č. 6 UN systém (DOHODA ADR, © 2019)

Ve třetí fázi kontroly dochází k prověřování v databázích. V první řadě musí mít hlídka jistotu ve správnosti zařazeného předmětného odpadu (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019)

U kontroly správného zařazení odpadu u přeshraniční přepravy (žlutý nebo zelený seznam) se ověřuje kód odpadu (nikoli dle Vyhlášky, ale kód dle Nařízení č. 1013/2016 6 ES ve znění nařízení 660/2014 ES a § 76 zákona o odpadech) uvedený v předložených dokumentech během kontroly, zda patří do zeleného nebo žlutého seznamu, dále se ověří kód odpadu (kód dle Vyhlášky) v aplikaci ADRem, zda se na přepravu vztahují povinnosti ADR (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

U kontroly správného zařazení odpadu u vnitrozemské přepravy (nebezpečný nebo obyčejný) se ověřuje kód odpadu (kód dle Vyhlášky) uvedený v dokumentech, zda takový kód existuje a odpovídá fyzicky přepravovanému nákladu. Jde-li o nebezpečný odpad, tak u kódu je „*“, (lze ověřit pomocí aplikace ADRem, nebo přímo ve Vyhlášce č. 93/2016 Sb. o katalogu odpadů) (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

V případě, kdy má hlídka pochybnosti o pravosti předloženého Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“) o souhlasu, provádí hlídka mobilního dohledu ověření tohoto Rozhodnutí v Seznamu rozhodnutí vydaných MŽP, které má celní správa k dispozici (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

U vnitrozemské přepravy nebezpečného odpadu ověřuje hlídka v aplikaci www.sepno.cz, zda je daná přeprava evidována jako ohlášená, případně zda evidovaný „Ohlašovací list“ svými údaji odpovídá Ohlašovacímu listu fyzicky předloženému řidičem (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

V případě dalších pochybností o tom, zda fyzický náklad je/není odpadem nebo o zařazení odpadu (zda jde o nebezpečný dle Vyhlášky o Katalogu odpadů, nebo u přeshraniční přepravy, zda jde o zelený či žlutý seznam) spolupracuje celní správa s inspektorátem ČIŽP a může využít

pro odbornou konzultaci oblastní inspektorát ČIŽP (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

Při zjištění nedovolené přepravy odpadů u přeshraniční přepravy dojde k využití oprávnění dle § 77 odst. 7 zák. č. 185/2001 Sb. o odpadech, „*V případě, že celní úřad pojme podezření, že přeshraniční přeprava je nedovolenou přepravou odpadů podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství o přepravě odpadů, nebo že přeshraniční přeprava odpadů je uskutečňována v rozporu s povolením, může nařídit přerušeni přepravy a odstavení vozidla na místo k tomu určené, zadržet doklady k vozidlu a k nákladu, zakázat pokračování v jízdě a zabránit v další jízdě použitím technického prostředku.*“. Dle §77 odst. 7-10 zák. o odpadech „*Náklady spojené s jízdou vozidla na místo k tomu určené a dobou, po kterou je vozidlo odstaveno, jdou k tíži dopravce. Odpovědnost dopravce za vozidlo, náklad a přepravované osoby tím není dotčena.*“ „*Celní úřad vydá zadržené doklady a oznámí řidiči, že může pokračovat v jízdě, pominou-li důvody, pro které bylo odstavení vozidla nařízeno.*“ „*O zjištěném porušení přímo použitelného předpisu Evropských společenství o přepravě odpadů, nebo tohoto zákona při přepravě odpadů celní úřady neprodleně informují ministerstvo a inspekci.*“ Případné současné porušení v oblasti ADR se postupuje paralelně oznámením i na dopravní úřad při krajském úřadu. Hlídky z průběhu kontroly pořizují fotodokumentaci. (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019)

6.2 Dokumenty k provádění kontrole

Protokol o kontrole vyplývá z ustanovení § 12 zákona č. 255/2012 Sb., zákon o kontrole (dále jen „kontrolní řád“). Výše zmiňované ustanovení hovoří o náležitostech Protokolu o kontrole, jeho obsahu, lhůtách vztahujících se k vyhotovení protokolu a o jeho doručování (CODEXIS, © 2020).

Protokol o kontrole musí obsahovat skutečnosti vztahující se k vykonané kontrole a to minimálně v tomto rozsahu: uvedení kontrolního orgánu a kontrolujícího, informace o právním předpisu, který vymezuje pravomoci ke kontrole kontrolnímu orgánu, v případě, že se kontroly účastní přizvaná osoba, tak její uvedení včetně důvodu přizvání, označení kontrolované osoby, uvedení předmětu kontroly, uvedením kontrolního úkonu, kterým byla kontrola zahájena a následně i kontrolní úkon, kterým byla kontrola ukončena, kontrolní zjištění včetně všech zjištěných skutečností, uvedení konkrétních porušení zákona. V Protokolu o kontrole nesmí chybět poučení, ve kterém se kontrolovaná osoba dozví o možnosti podat proti kontrolnímu zjištění námítka, a to včetně lhůty na jejich podání. Dalšími důležitými náležitostmi protokolu o kontrole jsou datum vyhotovení protokolu, podpis kontrolujícího. Kontrolní řád v § 12 dále uvádí, že protokol o kontrole musí být vyhotoven do 30 dnů od posledního úkonu v probíhající kontrole, ve zvláště složitých případech smí být lhůta na vyhotovení protokolu 60 dní. Stejnopis Protokolu o kontrole musí být kontrolním orgánem kontrolované osobě doručen (CODEXIS, © 2020).

Jak již vyplývá z předchozího odstavce, který hovoří o náležitostech protokolu o kontrole, celní úřad kontrolující přepravu odpadů o zahájené kontrole musí sepsat protokol o kontrole. Konkrétně vyhotoví protokol o provedené kontrole přepravy odpadů, § 12 kontrolního řádu hovoří o uvedení v protokolu o kontrole kontrolního orgánu, což v tomto protokolu bude Celní úřad pro xy kraj, v hlavičce protokolu bude uveden celní úřad včetně adresy sídla kontrolujícího úřadu. Na protokole bude dále uvedeno číslo jednací spisu a následně číslo jednací protokolu. Číslo jednací (dále jen „č.j.“) slouží jako jedinečný identifikátor konkrétního případu (spisu) a

konkrétního dokumentu v probíhající kontrole (zde protokolu) (CODEXIS, © 2020) (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

Informací o právním předpisu, který vymezuje pravomoci kontrolnímu orgánu u kontroly přepravy odpadů bude uvedeno, že kontrola byla zaměřená na dodržování Nařízení, zákona o odpadech, Katalogu odpadu, vyhlášky č. 383/2001 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady (dále jen „Vyhláška 383/2001“), jakož i předpisů souvisejících s nakládáním s odpady a protokol byl sepsán o výsledcích dle § 77 odst. 1 písm. a),), § 77 odst. 3, 4 zákona o odpadech, v souladu s čl. 50 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů, v platném znění (dále jen „Nařízení“). V protokole najdeme informaci o dni provedení kontroly, a to včetně hodiny a místa. Prvotním úkonem se stalo zastavení vozidla, posledním úkonem kontroly zde může být podepsání protokolu. Informace o přizvání přizvané osoby, přizvaná osoba nemusí být u každé provedené kontroly, ale v případě, že bylo potřeba, tak to musí být v protokolu o kontrole uvedeno (Tlumočník, ČIŽP, atd.). V protokolu se objeví soupis dokladů a dokumentů požadovaných v průběhu kontroly (licence, občanský průkaz, CMR, technický průkaz vozidla, atd.), údaje o typu silniční dopravy (nákladní, mezinárodní, atd.), oznamovatel (dle čl. 2 odst. 15 Nařízení), údaje o dopravci včetně sídla, identifikačního čísla, státní příslušnosti, údaje o řidiči vozidla včetně dokladu totožnosti, datumu narození a adresy, údaje o vozidle (typ vozidla, značka, RZ), údaje o odesílateli přepravovaného odpadu včetně adresy sídla, údaje o příjemci zboží včetně adresy sídla, informace o zemi původu (odeslání) a země určení. Informace o druhu přepravovaného zboží (podle Katalogu odpadů, popřípadě stručný popis odpadu), množství v kusech, hmotnost v kilogramech, seznam zařazení (zelený, atd.), informace o tom, zdali byl v průběhu kontroly odebrán vzorek a zdali byla pořizována fotodokumentace. Informace o tom, zdali bylo předloženo Rozhodnutí MŽP, formulář oznámení pro přeshraniční pohyb / přepravu odpadů, průvodní doklad pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů, vše včetně č.j. zmiňovaných dokumentů. Informace o předložení Informace doprovázející přepravu odpadů podle čl. 3 odst. 2 a 4, čl. 18 Nařízení (příloha VII Nařízení). Informace o tom, zdali došlo v průběhu kontroly k odstavení vozidla a to včetně místa odstavení, o tom zda došlo k zadržení dokladů od vozidla, uvedení seznamu zadržených dokladů včetně jejich označení. Dále se do protokolu uvádějí další kontrolní zjištění, ve kterém jsou uvedeny všechny podrobnosti týkající se všech úkonů prováděné kontroly, dále potom vyjádření řidiče k provedené kontrole. Důležitou částí protokolu o kontrole je výčet shledaných porušení (v tomto případě porušení Nařízení, zákona o odpadech či prováděcích právních předpisů). V protokole musí být uveden seznam všech přiložených příloh (fotodokumentace, protokol o odběru vzorků, atd.). Součástí protokolu o kontrole je poučení, ve kterém kontrolní orgán kontrolovanou osobu informuje o možnostech podání námitek, a to na základě § 13 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů může kontrolovaná osoba podat námitky proti kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu o kontrole kontrolnímu orgánu ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení protokolu o provedené kontrole přepravy odpadů (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

6.3 Zjištění porušení právních předpisů při přepravě odpadů

Jak již bylo v předchozích kapitolách řečeno, celní úřady mají dle Odst. 10 § 77 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech povinnost o zjištění porušení při přepravě odpadů neprodleně informovat ministerstvo a inspekci (CODEXIS, © 2020).

V praxi vypadá postoupení zjištěného porušení tak, že celní úřad postoupí České inspekci životního prostředí Protokol z kontroly přepravy odpadů. V průvodním dopise se uvádějí

nejpodstatnější údaje o zjištěném porušení a to: spisová značka případu, informace o tom, že hlídka celního úřadu pro xy zastavila dne xx.xx.xxxx v xx:xx hod. na silnici xy (uvádí se přesná specifikace místa zastavení vozidla místa prováděné kontroly) vozidlo značky xy RZ xy a přívěs značky xy RZ xy. Uvedou se údaje dopravce a osobní údaje řidiče. Dále je nutno uvést odkud kam kontrolovaný automobil jel a co přepravoval (př.: odpad uvedený v zeleném seznamu – sádrokarton). A posledním důležitým údajem uvedeným v průvodním dopise je uvedení porušení (Př.: Tímto se jedná o porušení NEP 1013/2006). Přílohou průvodního dopisu bude Protokol o kontrole a fotodokumentace pořízená z průběhu kontroly (MI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2019).

7. Způsoby přepravy nebezpečných věcí

Dle dohody ADR je možné přepravovat nebezpečné věci trojím způsobem.

1. *„Přeprava v kusech, kde pojem kus je definován následovně:
Nebezpečná věc je zabalena jako konečný produkt balení sestávající z obalu nebo velkého obalu nebo IBC a z jejich obsahu, připravený k přepravě. Pojem zahrnuje nádoby na plyny, jak jsou definovány v ADR, jakož i předměty, které vzhledem k jejich rozměrům, hmotnosti nebo tvaru mohou být přepravovány bez obalu v manipulačních prostředcích.*
2. *Ve volně loženém stavu, kde přeprava volně ložených látek je definována následovně:
Přeprava tuhých látek nebo předmětů bez obalů ve vozidlech nebo kontejnerech.*
3. *Přeprava v cisterně, kde cisterna je definována následovně:
Nádrž včetně své provozní a konstrukční výstroje. Pokud je používán tento pojem samostatně, označuje cisternový kontejner, přemístitelnou cisternu, snímatelnou cisternu nebo nesnímatelnou cisternu, jak jsou definovány v ADR, včetně cisteren tvořících články bateriových vozidel nebo MEGC“ (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).*

Dohoda ADR disponuje dvěma přílohami, přílohou A a přílohou B. Příloha A je rozdělena na 7 částí a příloha B na další dvě části, tedy na osmou a devátou (ADR, © 2019).

7.1 Vymezení pojmů nebezpečné věci a odpad

Zákon o odpadech definuje pojem odpad následovně „Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit“. A nebezpečný odpad definuje, jako odpad, který má jednu nebo více nebezpečných vlastností, které jsou uvedené v přímo použitelném předpisu Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů (CODEXIS, © 2020).

MILETÍN, KONEČNÝ (2015) uvádějí, že „Pod pojmem nebezpečné věci je nutné chápat nejen látky jako např. palivo pro spalovací motory, kyselina dusičná či hydroxid sodný, ale též předměty obsahující nebezpečné látky jako např. moduly airbagů, náboje pro zbraně, plniče nafukovacích vaků, lithiové baterie, akumulátory apod. Látky pak mohou být ve skupenství tuhém, kapalném či plynném.“ Dále uvádějí, že odpad je vymezen i podle Dohody ADR a je zařazen mezi nebezpečné věci. Je zde definován jako látka, roztok, směs nebo předmět, který nemůže být použit sám o sobě. Výše zmiňovaný odpad je dále přepravován k dalšímu zpracování, k uložení na skládku odpadu nebo k likvidaci spálením nebo jiným způsobem.

7.2 Důležité pojmy pro transport odpadů a nebezpečných věcí

Pro ucelenost představy o tomu, jakým způsobem probíhá přeprava odpadů a nebezpečných věcí, je nutné si vysvětlit následující pojmy přímo související s dopravou odpadů a nebezpečných věcí.

7.2.1 Dopravce

Dopravce je právnická nebo fyzická osoba provozující silniční dopravu (ÚZ č. 1284, 2018).

Pánové MILETÍN A KONEČNÝ (2015) uvádějí, že dopravce je přepravující nebezpečné věci a odpady a je povinen zajistit, aby řidič převážející dané věci měl ve vozidle povinnou výbavu, a to včetně oranžových tabulek označujících druh přepravované věci, případně bezpečnostních značek. Dopravce smí k přepravě nebezpečných věcí používat pouze vozidla k tomu určená, což znamená vozidla k tomu způsobilá. Každý dopravce je povinen své zaměstnance a všechny osoby, které se budou na přepravě podílet řádně poučit a proškolit. V návaznosti na výše uvedenou větu je zřejmé, že dopravce smí k přepravě pověřit pouze proškolenou osobu. Dalšími povinnostmi, které musí dopravce splnit jsou: Dopravce ustanoví osobu bezpečnostního poradce a zajistí, aby vozidlo určené k přepravě bylo vybaveno písemnými pokyny pro případ nehody nebo mimořádných událostí. Dopravce dále zajistí, aby řidič určený pro přepravu nebezpečných věcí s sebou během přepravy měl a na vyžádání oprávněných osob ke kontrole předložil průvodní doklady, funkční hasící přístroje, povinnou výbavu vozidla. Dále, aby řidič nepřevzal, a tudíž nepřepřavoval kus, který má poškozený obal nebo jeho obal netěsní. Dopravce dále zajistí, aby řidič v případě nehody nebo mimořádné události provedl opatření uvedená v písemných pokynech pro řidiče. Řidič je dále povinen dodržet pokyny a předpisy týkající se nakládky, vykládky a manipulace, pokud jí sám provádí, a to včetně zákazu společné nakládky, provozu vozidla a dozoru nad vozidly, dopravce zajistí, aby výše uvedené řidič provedl.

KRIEGER (© 2020) uvádí, že se jedná o osobu, která v rámci platných právních předpisů provozuje silniční dopravu svým jménem, ale za úplatu pro další osoby.

7.2.2 Odesílatel

Odesílatel neboli společnost, která buď přímo pro sebe, nebo pro třetí stranu odesílá nebezpečné věci (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).

Odesílatel je povinen nebezpečné věci řádně zabalit, zatřídit a označit, včetně správného označení kontejneru, do přepravního dokladu uvést správné a úplné údaje. Dále dodržovat ustanovení o zákazu společné nakládky, toto platí v případě, že nakládku provádí. Zajistit, aby nepředal k přepravě věci, kterým není přeprava povolena, s tím souvisí přezkoumání před nakládkou průvodních dokladů a provedení vizuální kontrolu. Odesílatel dále zajistí proškolení všech osob podílejících se na přepravě a ustanoví osobu bezpečnostního poradce (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).

7.2.3 Příjemce

Příjemce neboli subjekt, který zajišťuje vykládku nebezpečných věcí. Příjemce je povinen dodržovat následující. Nesmí zbytečně, to znamená bez pádných důvodů, zdržovat převzetí věcí. Po vykládce je povinen ověřit, že byly všechny požadavky ADR, které se ho týkají, dodrženy. V případech, že je to nutné (předepsáno v ADR) zajistí čištění a dekontaminování vozidel a kontejnerů, následně dohlédne na to, aby z kontejnerů byla odstraněna označení

nebezpečnosti. Příjemce ustanoví osobu bezpečnostního poradce (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015). MALINA (© 2020) uvádí, že je to osoba, pro kterou bylo zboží zasláno.

7.2.4 Nakládce

Podnik, který nakládá nebezpečné věci (balené i nebalené), má povinnost si zkontrolovat, to jestli k přepravě předává pouze řádně zabalené věci a jestli jejich obaly nejsou poškozeny. Nakládce smí k přepravě předat pouze věci, které jsou k přepravování povoleny a musí dodržovat požadavky na manipulaci s věcmi a jejich následnou nakládku. Nakládce ustanovuje osobu bezpečnostního poradce. V případě, kdy nakládá do kontejneru musí splňovat podmínky pro označení tohoto kontejneru. Další povinností nakládce je dodržování požadavků pro společnou nakládku, a to i s ohledem na přepravování krmiv, potravin a poživatin (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).

7.2.5 Vykládce

Označením vykládce rozumíme společnost, která vykládá kontejnery obsahující nebezpečné věci, nebo kusy obsahující nebezpečné věci, případně vyprazdňuje nebezpečné věci z cisteren. Vykládce je povinen ověřit správnost vykládaných nebezpečných věcí, zkontrolovat, že u vykládaných věcí nejsou poškozeny obaly, nebo cisterna, případně samotné vozidlo, které tyto věci přepravovalo. Po uskutečnění vykládky vykládce zajistí odstranění zbytků nebezpečných věcí, které zůstaly na vnější straně cisterny nebo vozidla a zajistí uzavření ventilů. Po vyložení všech nebezpečných věcí vykládce zajistí, aby cisterny přepravující již vyložené věci nabyly označeny dle ADR. Vykládce ustanoví osobu bezpečnostního poradce (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).

7.3 Základní povinnosti řidiče

Pánové MILETÍN A KONEČNÝ (2015) uvádějí, že řidič přepravující nebezpečné věci musí na vyžádání příslušným osobám předložit ke kontrole průvodní doklady, povinnou výbavu vozidla a hasící přístroje – funkční. Každý řidič musí být proškolen, na základě proškolení získá osvědčení o zvláštním školení, toto osvědčení musí mít řidič při přepravě vždy u sebe. V případě předkládání výše uvedeného osvědčení musí řidič současně předložit i doklad totožnosti.

Řidič nesmí přepravovat věci, které mají poškozený obal nebo netěsní (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).

Řidič nese odpovědnost za dodržování předpisů, zejména dodržování dozoru nad věcmi a přepravy osob. Dodržování předpisů týkajících se vstupu do vozidla s osvětlovacím zařízením, správného značení vozidla, označování vozidel tvořících překážku silničnímu provozu. Řidič uvědomí příslušné orgány v případě stání vozidla na místech, kde vytváří zvláštní nebezpečí a v dalších předepsaných případech. Řidič v případě nehody či mimořádné situace provede činnosti, které má předepsané v pokynech pro tyto případy. Řidič musí dodržovat předpisy o čištění před nakládkou a vykládkou, dodržovat pokyny při manipulaci a ukládání věcí ve vozidle, dále musí dodržovat pokyny o zákazu společné nakládky do vozidla. Zvláštní opatření musí řidič dodržovat v případě přepravy potravin, poživatin nebo krmiv. Posledním důležitým předpisem, který musí řidič dodržovat je předpis o kouření (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).

7.4 Barevné seznamy odpadů

Barevné seznamy jsou přílohou nařízení o přepravě odpadů. Konkrétně se jedná o tzv. „zelený“ seznam a „žlutý“ seznam podle příloh III a IV nařízení o přepravě odpadů (MŽP, © 2020).

„Žlutý“ seznam odpadů je definován v příloze IV nařízení o přepravě odpadů ve spojení s přílohou II a VII Basilejské úmluvy, která je uvedena v příloze V části 1 seznam A nařízení o přepravě odpadů (MŽP, © 2020).

„Zelený“ seznam odpadů je definován v příloze III nařízení o přepravě odpadů ve spojení s přílohou IX Basilejské úmluvy, která je uvedena v příloze V části 1 seznam B nařízení o přepravě odpadů (MŽP, © 2020).

7.5 Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů

Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů (dále jen „formuláře“) jsou přílohou IA nařízení o přepravě odpadů. Formuláře se používají při přepravě odpadů z ČR do jiného státu, výjimečně i při dovozu odpadů do ČR.

1. Vývozce — oznamovatel, registrační č.: Název: Adresa: Kontaktní osoba: Tel.: Fax: E-mail:		3. Oznámení č.: Oznámení týkající se A. i) jednotlivé přepravy: ☐ ii) opakované přepravy: ☐ B. i) odstranění (1): ☐ ii) využití: ☐ C. zařízení k využití odpadů s předchozím souhlasem (2) (3) Ano ☐ Ne ☐
2. Dovozce — příjemce, registrační č.: Název: Adresa: Kontaktní osoba: Tel.: Fax: E-mail:		4. Celkový plánovaný počet přeprav: 5. Celkové plánované množství (4): tuny (Mg): m ³ :
8. Plánovaný dopravce, registrační č.: Název (7): Adresa: Kontaktní osoba: Tel.: Fax: E-mail: Způsob dopravy (8):		6. Plánované období přepravy (4): První přeprava: Poslední přeprava: 7. Druh balení (8): Zvláštní požadavky na manipulaci (8): Ano ☐ Ne ☐
9. Původce odpadů (1) (7) (8) registrační č.: Název: Adresa: Kontaktní osoba: Tel.: Fax: E-mail: Místo a způsob vzniku odpadů (8)		11. Způsob odstranění/využití odpadů (8) Kód D/R (8): Použitá technologie (8): Důvod vývozu (1) (8):
10. Zařízení k odstranění (2) ☐ nebo zařízení k využití odpadů (2) ☐ Registrační č.: Název: Adresa: Kontaktní osoba: Tel.: Fax: E-mail: Skutečné místo odstranění/využití		12. Označení a složení odpadů (8): 13. Fyzikální vlastnosti (8): 14. Identifikace odpadů (uveďte příslušné kódy) i) Příloha VIII (příp. IX) Basilejské úmluvy: ii) Kód OECD (pokud se liší od i): iii) Seznam odpadů ES: iv) Národní kód ve vyvážející zemi: v) Národní kód v dovážející zemi: vi) Jiné (upřesněte): vii) Kód Y viii) Kód H (8): ix) Třída UN (8): x) Číslo UN: xi) Dodavatelské označení UN: xii) Celní kód (HS):
15. a) Dotčené země/státy; b) č. kódu příslušných orgánů, existuje-li; c) stanovená místa výstupu nebo vstupu (hraniční přechod nebo přístav).		
Vyvážející stát/stát odeslání	Stát(y) tranzitu (vstup a výstup)	Dovážející stát/stát určení
a)		
b)		
c)		
16. Celní orgány vstupu nebo výstupu nebo vývozu (Evropské společenství):		
Vstup:	Výstup:	Vývoz:
17. Prohlášení vývozce/oznamovatele – původce (1): Potvrzují, že uvedené údaje jsou podle mého nejlepšího vědomí úplné a správné. Rovněž potvrzují, že byly uzavřeny právně vynutitelné písemné smluvní závazky a že je nebo bude v platnosti příslušné pojištění nebo jiné finanční záruky, které se vztahují na tento přeshraniční pohyb.		18. Počet připojených příloh
Jméno vývozce/oznamovatele: Datum: Podpis: Jméno původce: Datum: Podpis:		
VPPLNÍ PŘÍSLUŠNÉ ORGÁNY		
19. Potvrzení o příjmu příslušného orgánu dovážející země – země určení / země tranzitu (1)/vyvážející země – země odeslání (8): Země: Oznámení došlo dne: Potvrzení o přijetí odesláno dne: Název příslušného orgánu: Razítko nebo podpis:		20. Písemný souhlas (1) (8) s přepravou poskytnutý příslušným orgánem (země): Souhlas udělen dne: Souhlas platný od: do: Zvláštní podmínky: Ne: ☐ Pokud ano, viz bod 21 (8): ☐ Název příslušného orgánu: Razítko nebo podpis:
21. Zvláštní podmínky pro souhlas s přepravou nebo důvody námitek		
<small>(1) Vyžadováno Basilejskou úmluvou. (2) V případě způsobů R12/R13 nebo D13-D15 uveďte rovněž příslušné údaje o jakýchkoli následných zařízeních R12/R13 nebo D13-D15 a následných zařízeních R1-R11 nebo D1-D12. (3) Musí být vyplněno při přepravách v rámci OECD, pouze pokud se uplatňuje B ii). (4) V případě opakovaných přeprav přiložte podrobný seznam. (5) Viz seznam zkratk a kódů na následující straně. (6) V případě potřeby přiložte podrobné informace. (7) V případě většího počtu přiložte seznam. (8) Je-li vyžadováno vnitrostátní právními předpisy. (9) Pokud se vyžaduje podle rozhodnutí OECD.</small>		

Obrázek č. 7 Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů (EUR-Lex, ©2020)

Seznam zkratk a kódů použitých ve formuláři oznámení

<p>ZPŮSOBY ODSTRAŇOVÁNÍ (bod 11)</p> <p>D1 Ukládání na povrch nebo pod úroveň povrchu země (např. skládkování apod.) D2 Úprava půdními procesy (např. biologický rozklad kapalných odpadů nebo kalů v půdě apod.) D3 Hlubinná injektáž (např. injektáž čerpacích odpadů do vrtů, solných komor nebo jiných přírodních úložišť apod.) D4 Ukládání do povrchových nádrží (např. vypouštění kapalných odpadů nebo kalů do prohlubní, nádrží nebo lagun apod.) D5 Ukládání do speciálně technicky provedených skládek (např. ukládání do utěsněných oddělených prostor, které jsou uzavřeny a izolovány navzájem i od vnějšího prostředí apod.) D6 Vypouštění do vodních těles s výjimkou moří a oceánů D7 Vypouštění do moří a oceánů, včetně ukládání do mořského dna D8 Biologická úprava jinde v této příloze nespecifikovaná, jejímž konečným produktem jsou sloučeniny nebo směsi, které se odstraňují některým ze způsobů uvedených v této příloze D9 Fyzikálně-chemická úprava jinde v této příloze nespecifikovaná, jejímž konečným produktem jsou sloučeniny nebo směsi, které se odstraňují některým ze způsobů uvedených v tomto seznamu (např. odpařování, sušení, kalcinace apod.) D10 Spalování na pevnině D11 Spalování na moři D12 Trvalé uložení (např. uložení kontejnerů v dole apod.) D13 Míšení nebo směšování před odstraněním některým ze způsobů uvedených v tomto seznamu D14 Předúprava před odstraněním některým ze způsobů uvedených v tomto seznamu D15 Skladování do odstranění některým ze způsobů uvedených v tomto seznamu</p>																																															
<p>ZPŮSOBY VYUŽITÍ (bod 11)</p> <p>R1 Použití jako palivo (vyjma při přímém spalování) nebo jiný způsob výroby energie (Basilej/OECD) – Použití především jako palivo nebo jiným způsobem k výrobě energie (EU) R2 Zpětné získávání/regenerace rozpouštědel R3 Recyklace/zpětné získávání organických látek, které se nepoužívají jako rozpouštědla R4 Recyklace/zpětné získávání kovů a sloučenin kovů R5 Recyklace /zpětné získávání ostatních anorganických materiálů R6 Regenerace kyselin nebo zásad R7 Využití složek používaných ke snížení znečištění R8 Využití složek katalyzátorů R9 Opětovná rafinace nebo jiné opětovné využití použitých olejů R10 Aplikace do půdy, která je přínosem pro zemědělství nebo životní prostředí R11 Použití odpadů získaných některým ze způsobů R1 až R10 R12 Předúprava odpadů pro využití některým ze způsobů R1 až R11 R13 Skladování materiálů určených pro využití některým ze způsobů uvedených v tomto seznamu</p>																																															
<p>DRUH BALENÍ (bod 7)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barel 2. Dřevěný sud 3. Kanistr 4. Krabice 5. Pytel 6. Kombinované balení 7. Tlaková nádoba 8. Volně ložený náklad 9. Jiný (upřesněte) 	<p>KÓDY H A TRÍDY UN (bod 14)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Třída UN</th> <th>Kód H</th> <th>Vlastnosti</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>H1</td> <td>Výbušniny</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>H3</td> <td>Hořlavé kapaliny</td> </tr> <tr> <td>4.1</td> <td>H4.1</td> <td>Hořlavé pevné látky</td> </tr> <tr> <td>4.2</td> <td>H4.2</td> <td>Látky nebo odpady podléhající samovolnému vznícení</td> </tr> <tr> <td>4.3</td> <td>H4.3</td> <td>Látky nebo odpady, které při styku s vodou uvolňují hořlavé plyny</td> </tr> <tr> <td>5.1</td> <td>H5.1</td> <td>Okysličovačla</td> </tr> <tr> <td>5.2</td> <td>H5.2</td> <td>Organické peroxidy</td> </tr> <tr> <td>6.1</td> <td>H6.1</td> <td>Jedy (s akutní toxicitou)</td> </tr> <tr> <td>6.2</td> <td>H6.2</td> <td>Infekční látky</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>H8</td> <td>Korozivní látky</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>H10</td> <td>Látky schopné uvolňovat jedovaté plyny ve styku se vzduchem nebo vodou</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>H11</td> <td>Toxické látky (s chronickou toxicitou nebo opožděným účinkem)</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>H12</td> <td>Ekotoxické látky</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>H13</td> <td>Látky schopné jakýmkoliv způsobem po uložení uvolňovat jiné látky, např. výluhy, které mají některé z výše uvedených vlastností</td> </tr> </tbody> </table>		Třída UN	Kód H	Vlastnosti	1	H1	Výbušniny	3	H3	Hořlavé kapaliny	4.1	H4.1	Hořlavé pevné látky	4.2	H4.2	Látky nebo odpady podléhající samovolnému vznícení	4.3	H4.3	Látky nebo odpady, které při styku s vodou uvolňují hořlavé plyny	5.1	H5.1	Okysličovačla	5.2	H5.2	Organické peroxidy	6.1	H6.1	Jedy (s akutní toxicitou)	6.2	H6.2	Infekční látky	8	H8	Korozivní látky	9	H10	Látky schopné uvolňovat jedovaté plyny ve styku se vzduchem nebo vodou	9	H11	Toxické látky (s chronickou toxicitou nebo opožděným účinkem)	9	H12	Ekotoxické látky	9	H13	Látky schopné jakýmkoliv způsobem po uložení uvolňovat jiné látky, např. výluhy, které mají některé z výše uvedených vlastností
Třída UN	Kód H	Vlastnosti																																													
1	H1	Výbušniny																																													
3	H3	Hořlavé kapaliny																																													
4.1	H4.1	Hořlavé pevné látky																																													
4.2	H4.2	Látky nebo odpady podléhající samovolnému vznícení																																													
4.3	H4.3	Látky nebo odpady, které při styku s vodou uvolňují hořlavé plyny																																													
5.1	H5.1	Okysličovačla																																													
5.2	H5.2	Organické peroxidy																																													
6.1	H6.1	Jedy (s akutní toxicitou)																																													
6.2	H6.2	Infekční látky																																													
8	H8	Korozivní látky																																													
9	H10	Látky schopné uvolňovat jedovaté plyny ve styku se vzduchem nebo vodou																																													
9	H11	Toxické látky (s chronickou toxicitou nebo opožděným účinkem)																																													
9	H12	Ekotoxické látky																																													
9	H13	Látky schopné jakýmkoliv způsobem po uložení uvolňovat jiné látky, např. výluhy, které mají některé z výše uvedených vlastností																																													
<p>DRUH DOPRAVY (bod 8)</p> <p>R = silniční T = železniční S = námořní A = letecká W = vnitrozemská vodní</p>	<p>FYZIKÁLNÍ VLASTNOSTI (bod 13)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ve formě prachu/prášku 2. Tuhý 3. Viskózní/pastovitý 4. Ve formě kalu 5. Kapalný 6. Plynný 7. Jiný (upřesněte) 																																														

Další informace, zejména týkající se identifikace odpadů (bod 14), např. kódy přílohy VIII a IX Basilejské úmluvy, kódy OECD a kódy Y, lze nalézt v příručce/manuálu s pokyny, které je možno získat u OECD a v sekretariátu Basilejské úmluvy."

Obrazek č. 8 Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/převahu odpadů (EUR-Lex, ©2020)

1. Odpovídá oznámení č.:		2. Pořadové č./celkový počet přeprav: /	
3. Vývozce – oznamovatel, registrační č.:		4. Dovozece – příjemce, registrační č.:	
Název:		Název:	
Adresa:		Adresa:	
Kontaktní osoba:		Kontaktní osoba:	
Tel.: Fax:		Tel.: Fax:	
E-mail:		E-mail:	
5. Skutečné množství: tuny (Mg): m ³ :		6. Skutečné datum přepravy:	
7. Balení Druh(y) (1): Počet balení:			
Zvláštní požadavky na manipulaci (2) Ano: ☐ Ne: ☐			
8a) První dopravec (3):		8b) Druhý dopravec:	
Registrační č.:		Registrační č.:	
Název:		Název:	
Adresa:		Adresa:	
Tel.:		Tel.:	
Fax:		Fax:	
E-mail:		E-mail:	
8c) Poslední dopravec:			
Registrační č.:		Registrační č.:	
Název:		Název:	
Adresa:		Adresa:	
Tel.:		Tel.:	
Fax:		Fax:	
E-mail:		E-mail:	
----- Vyplní zástupce dopravce -----		Více než tři dopravci (2) ☐	
Druh dopravy (1):		Druh dopravy (1):	
Datum překládky:		Datum překládky:	
Podpis:		Podpis:	
9. Původce odpadů (4) (5) (6):		12. Označení a složení odpadů (2):	
Registrační č.:			
Název:			
Adresa:			
Kontaktní osoba:			
Tel.: Fax:			
E-mail:			
Místo vzniku odpadů (2):			
10. Zařízení k odstranění ☐ nebo zařízení k využití odpadů ☐		13. Fyzikální vlastnosti (1):	
Registrační č.:			
Název:			
Adresa:			
Kontaktní osoba:			
Tel.: Fax:			
E-mail:			
Skutečné místo odstranění/využití (2)			
11. Způsob odstranění/využití		14. Identifikace odpadů (uveďte příslušné kódy)	
Kód D/R (1):		i) Příloha VIII (příp. IX) Basilejské úmluvy:	
		ii) Kód OECD (pokud se liší od I):	
		iii) Seznam odpadů ES:	
		iv) Národní kód ve vyvážející zemi:	
		v) Národní kód v dovážející zemi:	
		vi) Jiné (upřesněte):	
		vii) Kód Y:	
		viii) Kód H (1):	
		ix) Třída UN (1):	
		x) Číslo UN:	
		xi) Dodavatelské označení UN:	
		xii) Celní kód (HS):	
15. Prohlášení vývozce/oznamovatele – původce (4):			
Potvrzuji, že výše uvedené informace jsou podle mého nejlepšího vědomí úplné a správné. Rovněž potvrzuji, že byly uzavřeny právně vnitřní písemné smluvní závazky a že je v platnosti příslušné pojištění nebo jiné finanční záruky vztahující se na tento přeshraniční pohyb a že od příslušných orgánů dotčených zemí byly získány všechny potřebné souhlasy.			
Jméno:		Datum:	
		Podpis:	
16. Vyplní ostatní osoby, které se podílejí na přeshraniční přepravě, pokud jsou zapotřebí další informace			
17. Obdrženo dovozcem – příjemcem (pokud není zařízením):			
Jméno:		Datum:	
		Podpis:	
VYPLNÍ ZAŘÍZENÍ K ODSTRANĚNÍ/VYUŽITÍ ODPADŮ			
18. Obdrženo zařízením k odstranění ☐ nebo zařízením k využití odpadů ☐		19. Potvrzuji, že bylo dokončeno odstranění/využití výše uvedených odpadů.	
Datum převzetí: Přijato: ☐		Odmítnuto (*): ☐	
Přijaté množství tuny (Mg): m ³ :		(*) Neprodleně kontaktovat příslušné orgány	
Přibližné datum odstranění/využití:		Jméno:	
Způsob odstranění/využití (1):		Datum:	
Jméno:		Razítko a podpis:	
Datum:			
Podpis:			
<p>(1) Viz seznam zkratk a kódů na následující straně.</p> <p>(2) V případě potřeby přiložte podrobné informace.</p> <p>(3) V případě více než tří dopravců přiložte informace podle bodu 8 (a, b, c).</p> <p>(4) Vyžadováno Basilejskou úmlouvou.</p> <p>(5) V případě většího počtu přiložte seznam.</p> <p>(6) Je-li vyžadováno vnitrostátními právními předpisy.</p>			

Obrázek č. 9 Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů (EUR-Lex, ©2020)

7.5.1 Průvodní doklady

Význam průvodních dokladů je informativní, tyto doklady informují o nákladu, pokynech pro případ mimořádné události či nehody, kvalifikaci osádky dopravního prostředku převážejícího nebezpečné věci, plnění požadavků na technickou způsobilost dopravní jednotky a o případných dalších požadavcích ADR (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015).

Typy průvodních dokladů:

- Převážní doklad (6.4.1 ADR) – např. se jedná o nákladní list, dodací list, list CMR apod.
- Osvědčení o naložení do kontejneru – v případě, kdy přeprava nebezpečných věcí ve velkém kontejneru předchází přepravě po moři
- Písemné pokyny podle ADR (5.4.3 ADR) – jedná se o pokyny určující postup při nehodě, nebo mimořádné události, tyto pokyny vydává dopravce a předává je řidiči
- ADR průkaz – osvědčení o školení řidiče (8.2.1 ADR) – průvodní doklad vztahující se k řidiči
- Průkaz totožnosti s fotografií každého člena osádky (1.10.1.4 ADR) - průvodní doklad vztahující se k řidiči
- Osvědčení o schválení vozidel pro přepravu některých nebezpečných věcí pro každou dopravní jednotku či vozidlo této jednotky (tzv. papír s pruhem) (9.1.3 ADR) - průvodní doklad vztahující se k vozidlu (MILETÍN, KONEČNÝ, 2015)

8. Statistiky-počty kontrol se zaměřením na přepravu odpadů

Dle příložených tabulek vidíme statistiku provedených kontrol zaměřených na přepravu odpadů, a to za rok 2017, 2018 a 2019 v jednotlivých krajích ČR.

U tabulek označených nadpisem „Kontroly přeprav odpadů (celní úřady) – roční jsou v kolonce „kontroly celkem“ uvedeny údaje všech provedených kontrol zaměřených na přepravu odpadů za daný rok v dané lokalitě. Kolonka „z toho pozitivních kontrol“ značí číselný údaj z celkového počtu kontrol, u kterých došlo ke zjištění porušení zákona.

U tabulek označených nadpisem „Kontroly přeprav odpadů (CS) – měsíční jsou v kolonce „kontroly celkem“ uvedeny údaje všech provedených kontrol zaměřených na přepravu odpadů za daný měsíc v rámci celé celní správy, takže údaje odpovídají celorepublikové činnosti. Kolonka „z toho pozitivních kontrol“ značí číselný údaj z celkového počtu kontrol, u kterých došlo ke zjištění porušení zákona.

U celní správy se slovním spojením „pozitivní kontroly“ označují kontroly, u kterých bylo shledáno porušení zákona.

Kontroly přeprav odpadů (celní úřady) – roční

1.1.-31.12. 2017 - počty kontrol se zaměřením na přepravu odpadů:			
2017	Dislokace	kontroly celkem	z toho pozitivních kontrol
1.	CÚ pro Hl. město Prahu	0	0
2.	CÚ pro Jihočeský kraj	56	22
3.	CÚ pro Jihomoravský kraj	20	0
4.	CÚ pro Karlovarský kraj	0	0
5.	CÚ pro Kraj Vysočina	0	0
6.	CÚ pro Královéhradecký kraj	1	0
7.	CÚ pro Liberecký kraj	4	0
8.	CÚ pro Moravskoslezský kraj	77	0
9.	CÚ pro Olomoucký kraj	0	0
10.	CÚ pro Pardubický kraj	0	0
11.	CÚ pro Plzeňský kraj	0	0
12.	CÚ pro Středočeský kraj	6	0
13.	CÚ pro Ústecký kraj	1	1
14.	CÚ pro Zlínský kraj	1	0
	CELKEM	166	23

Tabulka č. 1 (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, 2019)

2018

1.1.-31.12. 2018 - počty kontrol se zaměřením na přepravu odpadů:

	Dislokace	kontroly celkem	z toho pozitivních kontrol
1.	CÚ pro Hl. město Prahu	2	1
2.	CÚ pro Jihočeský kraj	85	18
3.	CÚ pro Jihomoravský kraj	2	0
4.	CÚ pro Karlovarský kraj	0	0
5.	CÚ pro Kraj Vysočina	0	0
6.	CÚ pro Královéhradecký kraj	0	0
7.	CÚ pro Liberecký kraj	190	0
8.	CÚ pro Moravskoslezský kraj	57	0
9.	CÚ pro Olomoucký kraj	38	0
10.	CÚ pro Pardubický kraj	0	0
11.	CÚ pro Plzeňský kraj	0	0
12.	CÚ pro Středočeský kraj	1	0
13.	CÚ pro Ústecký kraj	0	0
14.	CÚ pro Zlínský kraj	1	0
	CELKEM	376	19

Tabulka č. 2 (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, 2019)

2019

1.1.-31.7. 2019 - počty kontrol se zaměřením na přepravu odpadů:

	Dislokace	kontroly celkem	z toho pozitivních kontrol
do konce července			
1.	CÚ pro Hl. město Prahu	0	0
2.	CÚ pro Jihočeský kraj	82	16
3.	CÚ pro Jihomoravský kraj	0	0
4.	CÚ pro Karlovarský kraj	0	0
5.	CÚ pro Kraj Vysočina	1	0
6.	CÚ pro Královéhradecký kraj	7	1
7.	CÚ pro Liberecký kraj	69	0
8.	CÚ pro Moravskoslezský kraj	19	0
9.	CÚ pro Olomoucký kraj	48	0
10.	CÚ pro Pardubický kraj	1	0
11.	CÚ pro Plzeňský kraj	13	2
12.	CÚ pro Středočeský kraj	8	0
13.	CÚ pro Ústecký kraj	24	1
14.	CÚ pro Zlínský kraj	0	0
	CELKEM	272	20

Tabulka č. 3 (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, 2019)

Kontroly přeprav odpadů (CS) -měsíční

2017

1.1.-31.12. 2017 - počty kontrol se zaměřením na přepravu odpadů:		
Období	kontroly celkem	z toho pozitivních kontrol
Leden	28	6
Únor	39	1
Březen	17	1
Duben	15	3
Květen	3	3
Červen	5	1
Červenec	6	1
Srpen	8	4
Září	23	1
Říjen	6	0
Listopad	12	2
Prosinec	6	0
Celkem	168	23

Tabulka č. 4 (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, 2019)

2018

1.1.-31.12. 2018 - počty kontrol se zaměřením na přepravu odpadů:		
Období	kontroly celkem	z toho pozitivních kontrol
Leden	22	0
Únor	13	1
Březen	16	1
Duben	34	2
Květen	35	3
Červen	8	0
Červenec	66	0
Srpen	44	2
Září	49	5
Říjen	38	0
Listopad	41	3
Prosinec	10	2
Celkem	376	19

Tabulka č. 5 (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, 2019)

2019

1.1.-31.7. 2019 - počty kontrol se zaměřením na přepravu odpadů:		
Období	kontroly celkem	z toho pozitivních kontrol
Leden	28	3
Únor	16	1
Březen	15	1
Duben	37	1
Květen	36	7
Červen	21	2
Červenec	119	5
Srpen		
Září		
Říjen		
Listopad		
Prosinec		
Celkem	272	20

Tabulka č. 6 (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, 2019)

Na základě výše uvedených tabulek, můžeme porovnat počty prováděných kontrol celní správou od roku 2017 do roku 2019. Budeme-li porovnávat všechny roky pouze do července, tak je zřejmé, že se počty kontrol každým rokem navyšují.

Z výše uvedených dat jsme schopni rozpoznat, že největší počet kontrol s pozitivním výsledkem (kontrola zaměřená na přepravu odpadů, u které bylo zjištěno porušení právních předpisů) je proveden v Jihočeském kraji. Z výše uvedeného se dá odvodit, že nejvíce přepravovaného dopadu s porušením právních předpisů proudí do ČR přes sousední státy, a to přes Německo a Rakousko.

Obr. 3: Státy střední Evropy (upraveno)

Obrázek č. 10 (WIKIPEDIE, © 2020) a obrázek č. 11 (ESF, © 2020)

9. Tvorba odpadů Celní správou České republiky

Dále se tato bakalářská práce bude zabývat vznikem odpadů činností celní správy, a to na základě likvidace zadržného zboží, které bylo pravomocně zabráno nebo propadlo státu.

9.1 Oddělení 61 - Dohled nad subjekty

Jak již bylo řečeno v kapitole výše, oddělení 61 – Dohled nad subjekty (dále jen „dohled nad subjekty“) se zabývá kontrolou nelegální zaměstnanosti, hazardních her, vybraných výrobků, duševního vlastnictví a EET. (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, 2017) K zadržování věcí může docházet při zjištění porušení právních předpisů u kontrol prováděných dohledem nad subjekty u provozovatelů hazardních her, u právnických nebo fyzických osob prodávajících vybrané výrobky, nebo věci podléhající duševnímu vlastnictví.

9.1.1 Propadnutí věci státu

Propadnutí věci je druhem sankce, která může být přidružena jiným typům sankci, jako je pokuta, zákaz činnosti, napomenutí. Propadnutí věci nelze použít v blokovém řízení, tento druh sankce lze použít pouze ve správním řízení (ČERNÝ a kol., 2006)

Propadnutí věci je možné pouze u věcí, které jdou prohlásit za věc zcela náležící pachateli. Z předchozí věty vyplývá, že propadnutí věci nemůže dojít u věcí, které byly odcizeny, vypůjčeny, nebo uloženy do úschovy (ČERNÝ a kol., 2006).

Ve správním řízení se musí náležitě prozkoumat, zda obviněný se skutečně dopustil přestupku a je za něj odpovědný a zda věc, která by měla propadnout státu souvisí se spácháním přestupku, případně jestli sloužila přímo k jeho spáchání (ČERNÝ a kol., 2006).

9.1.2 Správní řízení

Veřejnoprávní procesní režim, to je správní řízení. Tento procesní režim autoritativně aplikuje správní právo při rozhodování o právech a povinnostech individuálních adresátů hmotněprávních norem správního práva. Základní právní předpis v této oblasti je zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Správní řád, konkrétně procesní normy v něm obsažené tvoří nejdůležitější část správního procesu, jeho ustanovení pak tvoří základ pro postupy většiny orgánů veřejné správy a pro jejich řízení. V určitých případech se orgány veřejné správy řídí ve své činnosti zvláštními předpisy. V těchto případech je správní řád použit jako podpůrný právní předpis. V ustanovení § 1 odst. 2 správního řádu je uvedeno následující „*Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.*“. Výše uvedená citace správního řádu podporuje výše zmiňované a zároveň upozorňuje na to, že správní řád nepokrývá veškeré postupy a řízení v oblasti správního práva (SKULOVÁ, 2008).

9.1.3 Nakládání s odpady vzniklými činnostmi Celní správy České republiky

V první řadě bychom se měli podívat na samotné možnosti likvidace odpadů. V jednotlivých zemích se způsoby nakládání s odpady liší, a to obzvláště v návaznosti na ekonomické a hospodářské vyspělosti daného státu. V ČR se společnost snaží jednat dle dané hierarchie. Až o 50 % minimalizaci odpadu lze dosáhnout pouze předcházením jeho vzniku. Velké rozdíly lze zaznamenávat při zpracování předem tříděných a směsných odpadů. K opětovnému využívání dochází po určitých úpravách u separovaných odpadů. Složky, které nelze znovupoužít jsou zpracovávány stejným způsobem jako odpady směsné. V případech, kdy nenajdeme pro odpady jiné využití, je nakonec odstraňován, a to buď zpracováním do půdy nebo odvezením na skládky (JUCHELKOVÁ, 2005).

O tom, kde a jakým způsobem se provede likvidace rozhoduje podle návrhu likvidační komise celní správy GŘC. Způsob likvidace se volí podle typu zboží, které se má zlikvidovat. Celní správa využívá k likvidaci spalovny, drtičky odpadů nebo skládky. Každá likvidace musí

proběhnout tak, aby došlo k znehodnocení likvidovaného zboží a to tak, aby nemohl být použit k původnímu účelu užití.

9.1.4 Vznik odpadů z oblasti hazardních her

Kontroly u provozovatelů hazardních her-v případě, že celní úřad zjistí porušení právních předpisů u právnických nebo fyzických osob provozujících hazardní hry, může v některých případech dojít k zadržení věcí. Nejčastěji se jedná o porušení § 7 odst. 2 písm. b) zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (dále jen „zákon o hazardních hrách“), tento paragraf pojednává o tom, že se zakazuje provozovat hazardní hru, ke které nebylo uděleno povolení, nebo nebyla řádně ohlášena. Jinými slovy jde o nelegální hernu, v těchto případech celní úřad věci související s provozováním hazardních her zadržuje, v těchto případech se může jednat o technická herní zařízení-automaty (dále jen „THZ“), elektromechanické rulety (dále jen „EMR“), stoly pro živou hru, dokumenty, finanční prostředky, klíče k THZ nebo EMR a další jiné věci, u kterých existuje důvodné podezření, že souvisejí s provozováním hazardních her bez platného příslušného povolení.

„1. ledna 2017 vstoupil v účinnost nový zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (dále jen "zákon o hazardních hrách"), který upravuje hazardní hry, podmínky k jejich provozování nebo též působnost správních orgánů v oblasti provozování hazardních her.

Cílem této nové právní úpravy je zejména:

- *zajištění opatření k předcházení a potírání sociálně patologických jevů spojených s provozováním hazardních her,*
- *úprava provozování hazardních her prostřednictvím internetu,*
- *otevření českého trhu hazardních her pro provozovatele se sídlem v členském státě Evropské unie nebo státě, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru,*
- *nový postup povolovacího řízení a*
- *efektivní výběr daní.“*

(CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020)

Kontroly hazardních her provádí celní správa od začátku roku 2017, jedná se tedy o novou kompetenci celní správy. Kontroly na dodržování zákona o hazardních hrách bychom mohli rozdělit na dva základní pilíře, a to na kontroly zaměřené na legální provozovatele a kontrolu toho, jak dodržují podmínky stanovené zákonem o hazardních hrách a na kontroly zaměřené na potírání nelegálního provozování hazardních her. Z výše uvedeného je zřejmé, že kontrolními činnostmi celních úřadů jsou zaměřeny na zjištění, zdali je hazardní hra provozována podle zákona o hazardních hrách, a to na základě řádného povolení nebo ohlášení a v souladu s herním plánem. Státní dozor mimo celní správu zajišťuje i Ministerstvo financí, které je příslušné k projednávání správních deliktů pouze v oblasti internetových her (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Ministerstvo financí kromě projednávání správních deliktů v oblasti internetových her, jako nadřízený orgán celní správy rozhoduje o vydání, změně, nebo zrušení základního povolení k provozování hazardních her, dále spravuje informační systém provozování hazardních her, v budoucnu bude spravovat rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách a vést seznam nepovolených internetových her, spravuje kauce, rozhoduje o vydání pověření k

odbornému posuzování a osvědčování a vykonává dozor nad plněním povinností pověřené osoby (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

„Celní úřady pak v souvislosti s převzetím dozoru nad hazardními hrami vykonávají kontrolu plnění povinností stanovených zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen "zákon proti praní špinavých peněz"), u držitelů povolení k umístění herního prostoru“ (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

„Po přechodné období specifikované v § 136 zákona o hazardních hrách vykonávají celní úřady rovněž dozor nad dodržováním povinností vyplývajících ze zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (dále jen "zákon o loteriích"), a podle podmínek stanovených v povolení. Tento dozor je prováděn nad provozovateli hazardních her s povolením vydaným podle zákona o loteriích, pokud bude i po účinnosti zákona o hazardních hrách provoz podle zákona o loteriích umožněn. Vychází se z přechodných ustanovení uvedených v § 136 a násl. zákona o hazardních hrách“ (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

„V návaznosti na předpoklad převzetí dozoru nad hazardními hrami orgány Celní správy ČR došlo v srpnu 2015 k rozšíření pravomocí celních úřadů spočívající v provádění dozoru nad dodržováním zákazu reklamy na loterie a jiné podobné hry, které nebyly povoleny nebo oznámeny podle zákona o loteriích. Do srpna 2015 prováděly dozor krajské živnostenské úřady. Ke změně dozorových orgánů tak došlo novelou zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o regulaci reklamy")“ (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Jak již bylo uvedeno výše, celní úřady kontrolují legální provozovatele hazardních her a jejich dodržování zákona o hazardních hrách, kontroly se provádějí fyzicky v místě provozovny (casino, herna), kde celní úřad kontroluje povinnosti pro provozovatele stanovené zákonem o hazardních hrách, základním povolením, herními plány a vyhlášky příslušného města či městské části. Celní úřady také mohou provádět kontroly tzv. „od stolu“, kdy kontrolují dodržování povinností v oznamování a zasilání dokumentů, informací atd., které jsou provozovatelé hazardních her povinni celnímu úřadu zasílat. Nově celní úřady kontrolují dodržování povinností vyplývajících z vyhlášky č. 10/2019 o způsobu oznamování a zasilání informací a přenosu dat provozovatelem hazardních her, rozsahu přenášených dat a jiných technických parametrech přenosu dat (dále jen „reportingová vyhláška“). U kontrol prováděných na potírání nelegálního provozování hazardních her celní úřady provedou prošetření, u kterého se ověří, že provozovatel opravdu provozuje hazardní hru bez příslušného povolení pro provozování hazardních her, v případě, že se tato skutečnost potvrdí dochází k zadržení věci souvisejících s provozováním hazardních her bez patřičného povolení. Všechna zjištěná porušení, ať už porušení určitých ustanovení zákona, vyhlášky, základního povolení nebo herního plánu u legálního provozovatele, nebo porušení zákona ve smyslu provozování nelegální herny/casina, dochází ke správnému řízení, ve kterém provozovatelům hrozí až milionové pokuty (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2020).

Jak již bylo výše uvedeno kompetenci týkající se kontrolování hazardních her má celní správa relativně krátce, proto i likvidace zadržených THZ a ostatních věcí souvisejících s nelegálním provozováním hazardních her, je zatím v plenkách. K likvidaci výše zmiňovaných věcí může dojít tehdy, když se stane vykonatelným rozhodnutí, na základě, kterého dojde

k propadnutí věci. Likvidaci pro celní správu provádí specializovaná společnost a to tím, že okamžitě znehodnotí věci určené k likvidaci tak, aby nemohlo dojít k původnímu účelu použití (TEMŇÁKOVÁ, 2019).

9.1.5 Vznik odpadů z oblasti vybraných výrobků

Kontroly u prodejců vybraných výrobků – vybranými výrobky se rozumí dle § 1 odst. 2 ZSpD minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty, tabákové výrobky, které jsou předmětem daně z tabákových výrobků. V případě, že kontrolovaná osoba nedisponuje příslušnými doklady dokazujícími původ zboží, nebo že existuje důvodné podezření, že se jedná o produkty obsahující jiné, třeba i škodlivé složení (chybějící kontrolní pásky, nebo tabákové nálepky) a jiné, může dojít u těchto výrobků k zadržení zboží.

Vybranými výrobky se pro dané účely rozumějí takové výrobky, které jsou uvedeny v taxativním výčtu podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Mezi vybrané výrobky patří minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty a tabákové výrobky (CODEXIS, © 2020).

Jde o výrobky, které podléhají zdanění spotřebními daněmi a toto zdanění požaduje právo EU. ČR, jako členský stát EU je v této oblasti vázán zejména Směrnicí Rady 2008/118/ES6 o obecné úpravě spotřebních daní. Směrnice Rady (ES) č. 2003/96/ES7 podrobněji vymezuje jednotlivé komodity pro minerální oleje, Směrnice Rady 92/83/EHS8 pro líh, pivo, víno a meziprodukty a tabákovými výrobky se zabývá Směrnice Rady č. 92/79/EHS9 a Směrnice Rady č. 92/79/EHS10 (EUR-Lex, © 2020).

Celní správa se zaměřuje na kontrolu vybraných výrobků podléhajících spotřební dani nejen při kontrolách zaměřených na přepravu zboží, ale také na kontrolu prodeje těchto výrobků. Celní úřady kontrolují prodej vybraných výrobků v kamenných prodejnách, ale i stánkový prodej (tržnice). Kontroly v kamenných prodejnách nebo tržnicích jsou zaměřeny na kontrolu skladovaných vybraných výrobků podle ZSpD, ale také na kontrolu značení prodáváných a skladovaných lihovin dle zákona o povinném značení lihu. Celníky při těchto kontrolách zajímají doklady k vybraným výrobkům (dále jen „VV“), které by prokazovaly nabytí, resp. zdanění VV. Dále celníci kontrolují tabákové nálepky a kontrolní pásky (VALENTOVÁ, 2014), (NEJEDLÝ, 2010) (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2017).

Likvidace VV se řídí stanoviskem č.j. 20190/2011-900000-23 Postup celních orgánů ve věci likvidace VV vydaným GŘC. Výše uvedené stanovisko určuje postup celních úřadů ve věci likvidace VV, které byly celními orgány zajištěny a následně u nich bylo vysloveno propadnutí nebo jejich zabránění, a to v souladu se zákonem o spotřebních daních. Výše uvedené stanovisko stanovuje, že k likvidaci u zboží, u něhož bylo vysloveno propadnutí, případně zabránění, smí dojít až poté, co celní orgány ověří písemnou formou u příslušného soudu, že žaloba proti rozhodnutí nebyla podána. V případě soudního řízení, včetně případného řízení o kasační stížnosti. Podle výše uvedeného se celní orgány nemusejí řídit v případech kdy náklady na skladování po dobu soudního řízení, převyšují případnou náhradu škody, která by subjektu mohla vzniknout. Na základě výše uvedeného je možno provést likvidaci VV ještě před ukončením soudních řízení, a to především v souladu se zásadou hospodárnosti a ekonomičnosti (STANOVISKO, č.j. 20190/2011-900000-23).

Příkladem možné likvidace VV výrobků je skládkování, kdy například tabákové výrobky nebo samotný tabák se znehodnotí a následně se uloží na skládky. U alkoholu v převážné většině

dochází k jeho slévání a následné likvidaci za pomoci čistíren odpadních vod, kdy proces čištění odpadních vod zajistí nemožnost znovupoužití likvidovaných výrobků.

Čištění odpadních vod se dělí do tří základních skupin, a to na fyzikální, chemické a biologické. Abychom dosáhli požadovaného efektu čištění odpadních vod, je zapotřebí tyto metody nakombinovat. Náročnost procesů na vyčištění odpadních vod záleží buď na jakosti znečištění odpadních vod nebo naopak na tom, jaký má být výsledek vody vyčištěné (KUČEROVÁ a kol., 2011) (SÁKRA, DIRNER, 2019).

9.1.6 Vznik odpadů z oblasti duševního vlastnictví

Kontroly u prodejců věcí podléhajících právům duševního vlastnictví – Ochrana práv duševního vlastnictví a jeho právní rámce jsou Nařízení Rady č. 1383/2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušuje, nařízení Komise č. 1891/2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady č. 1383/2003, Nařízení Rady č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství (kodifikované znění), v platném znění, nařízení Komise č. 2245/2002 ze dne 21. října 2002, kterým se provádí nařízení Rady č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství, v platném znění, Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 608/2013 o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení Rady č. 1383/2003, zákon č. 355/2014 Sb., o působnosti celních orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví, zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. K zadržení zboží dochází v případě, že celní úřad zjistí při kontrole zaměřené na ochranu práv duševního vlastnictví, že obchodník nabízí zboží, u kterého se jedná o padělky. Nebezpečí padělků spočívá v poškození dobrého jména majitele ochranné známky, daňových únicích, klamání spotřebitele, ohrožení zdraví a života, nezaměstnanosti.

Pojem duševní vlastnictví je definován v článku 2 Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, z roku 1967. Zjednodušeně by se pojem duševní vlastnictví dal vysvětlit, jako práva k jistým nehmotným statkům, které byly vytvořeny lidskou duševní činností. Dalo by se hovořit o autorských a průmyslových právech. Mezi nehmotné statky bychom mohli zařadit určité výrobní postupy a procesy, které jsou uloženy pouze v mysli a těle člověka, který je uskutečňuje (tzv. „know-how“), nebo hudební díla, zpěv, řešení technických problémů, způsoby provedení určitých děl – autorská díla (JAKL, 2014).

Působnost celní správy v oblasti práv duševního vlastnictví byla stanovena zákonem č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva z duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů. Působnost celní správy byla rozšířena novelizací tohoto zákona z roku 2011 (zákon č. 219/2011 Sb.). Další zákon upravující působnost celní správy v této problematice je zákon č. 34/1996 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje povinnost celních úřadů, obzvláště povinnost dbát na to, aby nebyly v ČR nabízeny, uváděny do prodeje, nebo skladovány výrobky nebo služby porušující práva duševního vlastnictví. V takovýchto případech se může jednat o padělky, nedovolené napodobeniny, nebo výrobek nebo zboží

porušující práva z průmyslového vlastnictví, tj. práva majitele patentu, užitého vzoru, ochranného osvědčení, ochranných známek (JAKL, 2014).

V případě, kdy celní úřady zjistí porušení výše uvedených předpisů, nalezne zboží porušující práva duševního vlastnictví, je povinen toto zboží nebo výrobky zajistit a následně rozhodnout o jejich propadnutí nebo zabrání (JAKL, 2014).

U věcí zadržovaných při kontrole práv duševního vlastnictví, kde bylo shledáno porušení těchto práv dochází k likvidaci zadržovaného zboží prakticky ve dvou případech. První variantou, kdy dojde k likvidaci zadržovaného zboží, je že vlastník zadržovaného zboží poskytne souhlas s likvidací. Této variantě se říká Zjednodušené řízení a na základě výše uvedeného může být rozhodnuto, jakým způsobem dojde k likvidaci. Tento souhlas může být v praxi velmi obtížné získat, neboť s ním vlastník nevyhoví souhlas nebo nelze vlastníka zastihnout a osedlaná pošta se vrací jako nedoručená. V těchto případech nezůstává oprávněné osobě (oprávněná osoba je držitelem práv duševního vlastnictví = poškozená osoba) nic jiného než podat celnímu úřadu žádost o likvidaci zboží. Pokud se vlastník k výše uvedené žádosti nevyjádří, ve stanovené lhůtě, nastává fikce, že souhlas s likvidací byl vlastníkem udělen. V tomto případě může dojít k likvidaci. Pakliže vlastník zadržovaného zboží podá proti výše stanovenému postupu námítky, popř. tento postup zpochybní, lze likvidaci dosáhnout pouze prostřednictvím soudního rozhodnutí. Druhá cesta vedoucí k likvidaci, jak už bylo naznačeno v předchozích větách, je o něco složitější. V případě, kdy vlastník neposkytne souhlas s likvidací, může o likvidaci rozhodnout soud. V tomto případě podává žalobu zástupce oprávněné osoby. V případech, kdy soud pravomocně rozhodne, že předmětné zboží je zbožím, kterým jsou porušena práva k duševnímu vlastnictví, uhradí veškeré náklady s udržováním zboží pod celním dohledem a náklady spojené s likvidací, včetně samotné likvidace, vlastník nebo držitel zboží (RÁMEŠ, 2008).

9.2 Případy, kdy nemusí dojít k likvidaci

Věci, které byly celními orgány zadrženy při kontrolách zaměřených na dodržování práv duševního vlastnictví a jsou již pravomocně propadlé nebo zabrané nemusejí jít nutně k likvidaci. V některých případech mohou být využity pro humanitní účely. Podmínky, ve kterých lze bezúplatně převádět na přijímací organizace výše uvedené věci (padělky) jsou stanoveny v zákoně č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 355/2014“). Požádat o bezúplatný převod paděleků mohou organizační složky státu, státní příspěvkové organizace, pokud jsou zřízeny za účelem poskytování sociálních služeb nebo působí v oblasti zdravotnictví nebo školství, územní samosprávné celky, právnické osoby zřízené nebo založené územním samosprávným celkem, pokud jsou zřízeny nebo založeny za účelem poskytování sociálních služeb nebo působí v oblasti zdravotnictví nebo jiné právnické osoby, pokud nevznikly za účelem podnikání, působí v oblasti poskytování sociálních služeb, zdravotnictví nebo školství, vykonávají činnost, při níž lze využít padělky k humanitárním účelům, nepřetržitě nejméně po dobu 2 let a jsou bezdlužné (za bezdlužnou se považuje osoba, která nemá evidován nedoplatek u orgánů Finanční správy České republiky nebo orgánů Celní správy České republiky s výjimkou nedoplatku, u kterého je povoleno posečkání jeho úhrady nebo rozložení jeho úhrady na splátky). Povinností organizace, která bude padělky přijímat je zajistit, aby nemohlo dojít k zneužití paděleků a k jejich opětovnému uvedení na trh. Smí tyto padělky využít pouze k účelům humanitárním, a to pouze k těm, které uvedla do žádosti o bezúplatný převod padělku. Přijímací organizace musí na své náklady zařídit a zajistit úpravu

těchto padělků. O padělcích využívaných organizací musí být vedena evidence, která bude uchovávaná po dobu několika let (CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2018).

10. Spalovny

V současné době se v ČR nachází 22 spaloven odpadu, tyto spalovny se dělí na zařízení pro tepelné zpracování komunálního odpadu a na zařízení pro tepelné zpracování průmyslového a zdravotnického odpadu (CHMI, © 2020).

Zařízení pro tepelné zpracování komunálního odpadu můžeme nalézt v Praze, zde se jedná o Pražské služby, a.s. – Závod 14, Zařízení na energetické využití odpadů Malešice, další takové zařízení nalezneme v Plzni, kde se jedná o Plzeňskou teplárenskou, a.s. – Závod na energetické využití komunálního odpadu Plzeň (ZEVO Plzeň). Předposlední zařízení nalezneme v Libereckém kraji, kde se jedná o zařízení umístěné přímo v Liberci s názvem TERMIZO a.s. – Spalovna komunálních odpadů a poslední zařízení je umístěno v Jihomoravském kraji v Brně a nese název SAKO Brno, a.s. – Divize 3 ZEVO (CHMI, © 2020).

Zařízení pro tepelné zpracování průmyslového a zdravotnického odpadu nalezneme v Praze, a to přímo ve Fakultní nemocnici v Motole, ve Středočeském kraji jsou tyto zařízení hned tři. První se nachází v Kralupech nad Vltavou a jedná se o AVE Kralupy s.r.o. – Spalovna průmyslových odpadů, druhé zařízení nalezneme v Kolíně, zde se jedná o Purum s.r.o. – Spalovna odpadů a poslední třetí zařízení se nachází v Benešově přímo v nemocnici Rudolfa a Stefanie Benešov, a.s., nemocnice Středočeského kraje – Kotelna a spalovna. Další zařízení pro tepelné zpracování průmyslového a zdravotnického odpadu se nachází v Jihočeském kraji ve Strakonici - RUMPOLD s.r.o. – Spalovna Strakonice a v Plzeňském kraji přímo v Plzni, zde se nachází zařízení s názvem SUEZ CZ, a.s. – Divize Čechy, provoz spalovna Plzeň. Hned dvě tyto zařízení nalezneme v Ústeckém kraji, první zařízení je umístěno v Trmicích - SUEZ CZ, a.s. – Divize Čechy, provoz spalovna průmyslových odpadů Trmice a druhá je umístěna v Ústí nad Labem, zde se jedná o CHS Epi, a.s.. Další zařízení nalezneme v Jablonci nad Nisou – SPL Jablonec nad Nisou, s.r.o. – Spalovna nebezpečných odpadů, v Hradci Králové - Fakultní nemocnice Hradec Králové – Spalovna NO a kotelna, v Trutnově - Oblastní nemocnice Trutnov a. s. – Spalovací zařízení spalující plynná paliva, Spalovna nemocničního odpadu, v Lužicích - Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé, v Pardubicích - Nemocnice Pardubického kraje, a.s. – Spalovna NO a plynová kotelna Pardubice, v Novém Městě na Moravě - KÄSTLE CZ, a.s., v Jihlavě - RUMPOLD s.r.o. – Spalovna Jihlava, v Pustiměři - E K O T E R M E X, a.s. – Spalovna průmyslových odpadů, ve Znojmě - Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace – Kotelna a spalovna, v Prostějově - MEGAWASTE – EKOTERM, s.r.o., ve Valašském Meziříčí - DEZA, a.s. – Spalovna průmyslových odpadů, v Malenovicích - SUEZ CZ a.s. – Spalovna NO Zlín, v Uherském Hradišti - Uherskohradištská nemocnice a.s. – Kotelna nemocnice a spalovna NO a v Mariánských Horách, kde nese zařízení jméno SUEZ CZ a.s. – Divize SEVER, spalovna NO Ostrava (CHMI, © 2020).

10.1 Odpad, který končí ve spalovnách

Spalovány bývají rozmanité druhy odpadů, které se třídí dle chemického složení, jeho výhřevnosti aj., v těchto případech se jedná o tzv. směsné spalování. Dalším typem spalování je spalování jednodruhové, které je určeno pouze pro spalování jednoho konkrétního druhu odpadu. Tento typ spalování se využívá spíše výjimečně, zejména v případě likvidace průmyslových odpadů. Dalším neméně důležitým typem spalování je tzv. spalování

kombinované, které je využíváno v případě zpracování různých druhů paliv (např. fosilní paliva a odpady) (JUCHELKOVÁ, 2005).

Odpad vzniklý činností celní správy končí ve spalovnách často, převážně se jedná o odpad vzniklý z oblasti práv duševního vlastnictví. Oblečení, hračky a podobné předměty, které celní správa zadržela během kontrol zaměřených na porušování práv duševního vlastnictví dost často končí právě ve spalovnách. SHAUENBERG (© 2019) uvádí, že v Německu ve velké míře převládá k likvidaci odpadů proces spalování a velké množství odpadů končí právě ve spalovnách.

10.2 Proces spalování

Spalování je proces, u kterého dochází u tuhého komunálního odpadu k využívání vysokého obsahu energie. Při procesu spalování musí být teplota vysoká (až 1000 °C), a to z důvodů aby se neuvolňovaly z některých plastů dioxiny, fosgen a další jiné jedovaté plyny (k uvolňování těchto jedovatých plynů dochází v případě, že jsou teploty při spalování nízké). Ze spáleného odpadu zbyde popel, který se ukládá na skládky, tento popel mnohdy tvoří pouze 30 % z původního objemu odpadu, který byl spalován. Z popelu se nadále mohou odstraňovat některé kovy. Nevýhody spalování – zvýšení koncentrace některých závadných látek, např. toxických kovů, tím pádem narůstá nebezpečnost daného spalovaného odpadu. Další nevýhodou spalování je technologická náročnost, protože všechny vznikající spaliny musí být čišťeny. Naopak za výhodu spalování můžeme označit snížení objemu odpadu (po spálení má odpad nižší objem, než měl před spálením) a tepelnou a elektrickou využitelnost spalovny pro okolí (Spalovny jsou zdrojem tepla a elektrické energie) (BRANIŠ, 1997).

11. Skládky

Původní skládky, tzv. smetiště vznikaly u lidských sídel, vznikaly samovolně bez nějakého řízení a pravidel. V současné době toto není možné, proto má každá skládka určitá pravidla a je jasně dáno, kde se skládka nachází. Z neřízené skládky může do prostředí unikat velká řada nebezpečných látek, škodlivin. Skládky musí splňovat určité parametry propustného podloží, musí být myšleno na odvádění dešťové a skládkové vody a je určen přísný režim ukládání odpadu (BRANIŠ, 1997).

11.1 Odpad, který končí na skládkách

O tom, jaké druhy odpadu lze ukládat na skládky, rozhoduje především stupeň zajištění skládky. Pokud jsou skládky speciálně zajištěné, lze na ně prakticky ukládat libovolný nebezpečný odpad. Na běžně řízené skládky lze kromě komunálního odpadu ukládat i četné množství průmyslového odpadu, a to i včetně kalů. Co ale nelze skládkovat jsou toxické a hořlavé látky. Nelze dopustit, aby takovéto, nebo podobné látky vyvolávaly dlouhodobé ekologické problémy, ohrožovaly vody, nebo znehodnocovaly půdu. Některé látky mohou zpomalovat nebo znemožňovat biologický rozklad na skládkách, a to je rovněž při skládkování nežádoucí (VOŠTOVÁ, FRIES, 2003).

11.2 Proces skládkování

Skládkování neboli ukládání odpadu na skládky. Dalo by se říct, že se jedná o nejznámější a možná i nejvyužívanější způsob nakládání s odpady. Po uložení odpadu na skládky vzniká rozkladnými procesy metan, který je označován za skládkový plyn. Skládky a požadavky na ně se liší podle druhu a původu ukládaného odpadu. Nevýhody skládkování – skládky jsou prostorově náročné, zabírají mnoho místa, hrozí znečištění průsakovými vodami, nepříjemný je

jejich zápach, hrozí úlety drobných předmětů uložených na skládkách a tím pádem znečištění přilehlých oblastí, skládkováním se ztrácí možnost věci recyklovat. Naopak výhodou skládkování je jednoduchost odvozu a ukládání, energetická využitelnost skládkového plynu (BRANIŠ, 1997).

12. Výsledné zhodnocení

Pro tuto práci byly vytvořeny dva dotazníky. Na základě, kterých se vytvořilo statistické zpracování těchto dotazníků. První dotazník byl předložen 28 respondentům – zaměstnancům a příslušníkům celní správy a zabýval se všeobecným přehledem dotazovaných v problematice odpadů z pohledu celní správy. Druhý dotazník byl směřován konkrétněji na odbory, kterých se činnosti spojené, s v této práci popsanou problematikou odpadů, týkají. Bylo osloveno 12 respondentů skládajících se z příslušníků celní správy z patřičných odborů. Oslovení respondenti byly namátkou vybráni ze všech celních úřadů.

Z hlediska statistického zpracování dotazníkového průzkumu vyplývá, že znalost příslušníků celní správy v oblasti přepravování odpadů a nebezpečných látek je na velmi uspokojující úrovni. Při zpracovávání výše uváděného průzkumu musel být brán zřetel na zařazení jednotlivých příslušníků celní správy. U každé složky celní správy je vidět nedostatek ve znalostech ve výše vyjmenovaných oblastech. Nutno ale podotknout, že nedostatky jsou spíše na úrovni jednotlivců, nejedná se tedy o globální problém celní správy a nelze ho přisuzovat neinformovanosti ze strany zaměstnavatele. Z výsledků dotazníkového průzkumu rovněž vyplývá, že výše uváděná problematika se netýká všech složek celní správy, zde je důležité si uvědomit, že celní správa má široké spektrum kompetencí, a tudíž není v silách všech příslušníků disponovat znalostmi ze všech odvětví, kterými se celní správa zabývá. Dále 35,7 % dotazovaných uvedlo, že nedokážou posoudit, zdali by bylo dobré zlepšit legislativu týkající se přepravy nebezpečných látek po silniční infrastruktuře, 14,3 % dotazovaných uvádí, že by bylo vhodné, aby se legislativní zabezpečení zlepšilo. Zbýlých 50 % uvedlo, že je legislativa k dané problematice dostatečně zabezpečena. Z výše uvedeného statistického výsledku lze usoudit, že legislativní zabezpečení přepravy nebezpečných látek a odpadů je v ČR dostatečně zabezpečeno. Nemožnost posoudit pramení z již výše zmiňovaného důvodu rozmanitosti kompetencí celní správy, ale také z rozsáhlé legislativní úpravy. Z uvedeného výsledku je patrné, že příslušníci celní správy, kterých se problematika kontrol odpadů a nebezpečných látek týká (v dotazníku uvedený odbor 6, 3 a 2) disponují dostatečnými znalostmi v této problematice.

Z dotazníkového šetření dále plyne, že dotazovaní občanští zaměstnanci a příslušníci celní správy nedokážou dostatečně zhodnotit efektivnost a ekologičnost likvidace odpadů celní správou, jedná se až o 57,1 % dotazovaných. Příčinou výše uvedeného je opět legislativní obsáhlost a rozsáhlost, tímto se stává likvidace věcí, které byly celními orgány zajištěny a následně u nich bylo vysloveno propadnutí nebo jejich zabránění, velmi komplikovanou záležitostí. V návaznosti na předchozí větu je důležité uvést, že nejde pouze o legislativní úpravu samotné likvidace, ale i o jiné právní předpisy, které se vztahují k dané věci a k jejímu původu. O legislativu spojenou s tím, na základě, čeho byla celními úřady daná věc zajištěna. 32,1 % dotazovaných uvedlo, že by se dle jejich názoru dalo předcházet některým likvidacím věcí, které byly celními orgány zajištěny a následně u nich bylo vysloveno propadnutí nebo jejich zabránění. Respondenti poukazující na problematiku malého znovuvyužití propadnutých nebo zabraných věcí poukazují ve 100 % na možnost opětovného využití věcí propadnutých

nebo zabraných z kontrol, kde bylo zjištěno porušení práv duševního vlastnictví. Převážně se jedná o znovu využívání textilu nebo hraček. Respondenti navrhují darování těchto věcí do dětských domovů.

64,3 % respondentů odpovědělo, že celní správa provádí ekologické likvidace a zbylých 28,6 % na tuto otázku nedokázala odpovědět, z toho plyne, že je celní správa na dobré ekologické úrovni.

V dotazníkovém šetření byly respondenti dotazováni, zdali z hlediska jejich profese kontrolovaly vozidla přepravující nebezpečné látky nebo odpad. 57,1 % respondentů uvedla, že nikdy tuto činnost nevykonávala, dále byly dotazováni, zdali se u těchto kontrol setkávají s častými porušeními zákonů. Dále 75 % dotazovaných uvedlo, že nedokážou danou věc zhodnotit, 10,7 % uvádí, že se neseťká s častým porušováním právních předpisů a 14,3 % se setkává s častým porušováním právních předpisů. Vzhledem k již výše zmiňovaným skutečnostem, že celní správa má široké pole působnosti, a ne všichni dotazovaní pracují na takových pozicích, aby se s touto problematikou mohli v praxi setkat, byly tyto dvě otázky, resp. odpovědi na ně, vyhodnoceny, jako zkreslující údaj. Z tohoto důvodu byl v rámci dotazníkového šetření byl vytvořen speciální dotazník určený pro příslušníky celní správy sloužící na oddělení mobilního dohledu a případně oddělení Kontrol zpoplatněných komunikací. Tento dotazník slouží k zmapování prováděných kontrol zaměřených na přepravu odpadů, na jejich efektivnost, četnost a náročnost.

Z výše zmiňovaného dotazníkového šetření bylo zjištěno, že kontroly celní správou zaměřené na přepravu odpadů jsou na území české republiky průměrně prováděny párkrát za rok, toto uvedlo 75 % respondentů, 16,7 % dotazovaných provádějí kontroly jednou měsíčně a 8,3 % několikrát týdně a pro většinu příslušníků je kontrolování přepravy odpadů náročnou, složitou činností, toto uvedlo 75 % dotazovaných. Ačkoliv bylo zjištěno, že četnost prováděných kontrol zaměřených na přepravu odpadů není nijak vysoká, tak 66,7 % dotazovaných uvádí, že by se kontroly daly dělat častěji. Náročnost a s tím i spojená nízká četnost kontrol spočívají v legislativní složitosti, 75 % respondentů uvádí, že zjednodušení legislativních procesů by jejich práci usnadnilo, dále uvádějí, že kromě legislativních procesů jsou velmi komplikované i interní postupy celní správy. Až 91,7 % respondentů uvedlo, že by pomohlo zjednodušení interních postupů. Respondenti jako největší komplikaci kontrol uvedly vysokou administrativní zátěž, 83,3 % respondentů uvedlo, že administrativa spojená s kontrolou přepravy odpadů jim komplikuje činnosti spojené s danou kontrolou a že snížením administrativní zátěže by se daly zvýšit počty kontrol, 8,3 % uvedlo, že je administrativa složitá. Dále bylo statisticky zjištěno, že nejčastějším porušení právních předpisů u přepravy odpadů jsou problémy s doklady k přepravovanému odpadu, převážně nesrovnalosti mezi údaji v dokladech a skutečným stavem přepravovaného odpadu, dále respondenti uvedly že druhým nejčastějším porušením jsou chybně označená vozidla přepravující odpad. Během šetření byly respondenti dotazováni na chování řidičů přepravující odpad, resp. na jejich reakce na prováděné kontroly. Výsledkem šetření bylo zjištěno, že v 83,3 % jednájí řidiči přepravující odpad na kontroly v klidu a slušně, v 8,3 % je to s řidiči složitější. Nejčastější důvody jsou jazyková bariéra, podrážděnost a agresivita. Dále 8,3 % řidičů kontroly na přepravu odpadů vítají a práci celníků nikterak nekomplikují.

13. Diskuze

V této bakalářské práci jsem pojednávala o složitosti a rozsahu práce celní správy z pohledu odpadů. Zmapovali jsme si zde práce celníků kontrolující přepravu odpadů, ale také nakládání s odpady vzniklými z propadnutého nebo zabraného zboží/věcí kontrolními činnostmi orgány celní správy.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že na území ČR standardně probíhají kontroly na přepravu odpadů pouze několikrát ročně, když to porovnáme s oficiálními statistickými výsledky celní správy za rok 2019 (do července). Za rok 2019 od 1. ledna do 31. července bylo, dle statistických výsledků uvedených v této bakalářské práci, provedeno celní správou po celém území ČR provedeno 272 kontrol. Vydělíme počet kontrol 7 (sedm měsíců, leden až červenec), získáme tak číslo 38,857, toto číslo vydělíme počtem krajů (celních úřadů je 15, ale celní úřad Ruzyně vykonává pouze činnosti týkající se letiště Václava Havla), tedy číslem 14. Získáme průměrný počet kontrol v jednom kraji za měsíc – 2 kontroly v každém kraji za měsíc. Z oficiálních statistických výsledků celní správy uvedených v této bakalářské práci, kde jsou rozepsány jednotlivé kraje a jejich počty kontrol, zjistíme, že ze 14 krajů 4 kraje neprovedli za období leden až červenec 2019 kontrolu na přepravu odpadů. Z těchto údajů se dá vyvodit, že statistické údaje z dotazníkového šetření a z oficiálních statistických výsledků celní správy, jsou s drobnými nuancemi shodné. Z oficiálních statistik je zřejmé, že největší počty kontrol se provádějí v krajích, které se nacházejí v bezprostřední blízkosti státních hranic, což je velmi žádoucí, zde totiž hrozí největší riziko přepravy nelegálního odpadu.

Počty kontrol zaměřených na přepravu odpadů jsou vázány na několik faktorů, které je ovlivňují. Jedním z faktorů ovlivňující kontroly přepravy odpadů je složitost těchto kontrol, velká administrativní zátěž, podstavy na odděleních kontrolujících přepravu odpadů. K výše uvedené problematice byl požádán celník pracující na oddělení 62 Mobilního dohledu z profesních důvodů byla výpověď anonymizována o vyjádření názoru: „*Problematika odpadů je složitá, odpady jako celek jsou velkým globálním problémem dnešní společnosti a osobně mi vadí nelegální dovoz odpadů. Nicméně kontrola jako taková, je hodně složitá, na místě kontroly musíme rozhodnout co s tím, jako podpora nám má sloužit Česká Inspekce životního prostředí. Ale vzhledem k tomu, že pracujeme na dvanácti hodinové směny, denní, noční, víkendy a svátky, tak jejich podporu nemůžeme ve většině případech využít, protože oni pracují pouze od pondělí do pátku. Česká inspekce životního prostředí má posoudit, zdali je převážený odpad odpadem, který tady nemá co dělat. Celní správa se sice mimo jiné v těchto případech řídí metodickou informací, ale je velmi složité na místě kontroly – na silnici, určit zdali se opravdu jedná o odpad, který je deklarovaný v dokumentech a jestli je opravdu uveden na zeleném nebo žlutém seznamu. Dále máme k dispozici aplikaci SEPNO, do které mají společnosti zabývající se přepravou odpadů povinnost zapisovat údaje o přepravě odpadů, ale pouze v rámci vnitrostátní přepravy. Dovoz odpadů tam není řešen. Často se dokonce stává, že společnosti udávají údaje do aplikace SEPNO až zpětně, i přesto, že mají povinnost tyto údaje uvádět před uskutečněním přepravy odpadů“.*

Doklady, nejčastější důvody vzniklých porušení právních předpisů u kontrol přepravy odpadů. Nejčastějším důvodem porušení právních předpisů bývá uvedení údajů do dokladů k přepravovanému odpadu, které nesouhlasí se skutečným stavem přepravovaného odpadu. Toto se děje převážně z důvodu vyšších zisků daných společnostmi. Např. poupravují na dokladech místo vykládky, které je ve skutečnosti jinde, dochází zde k finančnímu obohacování a zároveň hrozí velká společenská škodlivost, a to jak ohrožení zdraví, tak i životního prostředí.

Chování řidičů, ačkoliv v dotazníkovém šetření vyplynulo, že převážná většina řidičů přepravující odpad se během kontrol celní správou chovají rozumně a v klidu, tak i přesto je potřeba brát v úvahu, jak složitá může být kontrola v případě kdy řidič s kontrolujícími nespolutracuje. Jako každá práce, ve které se pracuje s lidmi, bývá dost často náročná a vyčerpávající. V tomto případě to platí dvojnásobně, protože oproti jiným profesím, v této zastává celní správa kontrolní funkci, a ne každý člověk reaguje v klidu na to, že ho chce někdo kontrolovat. Dost často bývá další komplikací, spojenou s podrážděností a agresivitou, jazyková bariéra. Nepříznivému chování řidičů může napomoci zjištění kontrolujících nějaké porušení právních předpisů, podle určitých vzorců chování může u řidičů docházet k agresivitě. Měli bychom si uvědomit, že v tomto ohledu není práce celníků nikterak jednoduchá.

Z dotazníkového šetření, který je součástí této práce vyplynulo, že celní správa je na dobré ekologické úrovni, ale převážné většiny příslušníků vykonávající přímý výkon se činnosti související s likvidacemi netýkají a tím pádem o ní nemají hluboké znalosti. Příslušníci zařazení na systematizovaných místech jejichž náplň práce je přímý výkon, vykonávají kontroly zaměřené na různé oblasti jejich kompetencí a v případě zjištění porušení právních předpisů mohou rozhodnout o zadržení předmětů sloužících k vykonávání činností v rozporu s danými právními předpisy. Na základě jejich rozhodnutí o zadržení daných předmětů dochází k dalším řízením, během nichž je rozhodnuto o případné zabránění či propadnutí věci. U takto zabraných či propadnutých věcí dochází k určení naložení z těmito věcmi, mimo jiné je rozhodnuto o jejich likvidaci. V rámci celní správy je určena tzv. likvidační komise, která je přítomna dané likvidaci. Ostatní příslušníci nejsou dané likvidaci přítomni, ani o ní nerozhodují, z těchto důvodů není v jejich možnostech mít přehled o tom, jakým způsobem likvidace probíhají.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že 32,1 % dotazovaných uvedlo, že by se dle jejich názoru dalo předcházet některým likvidacím věcí, které byly celními orgány zajištěny a následně u nich bylo vysloveno propadnutí nebo jejich zabránění. Ve 100 % poukazují na možnost opětovného využití věcí propadnutých nebo zabraných z kontrol, kde bylo zjištěno porušení práv duševního vlastnictví. Převážně se jedná o znovu využívání textilu nebo hraček. Respondenti navrhuji darování těchto věcí do dětských domovů.

K výše uvedenému je nutno uvést složitost dané věci. Zdánlivě jednoduchá věc, jako darování padělaného zboží (oblečení a hraček) do dětských domovů, je velmi složitá. Zboží bylo zadrženo z důvodů porušování práv duševního vlastnictví, porušování těchto práv by nadále trvalo, pokud by zboží bylo dále používáno, a to v tom stavu, ve kterém bylo zadrženo. K znovupoužití tohoto zboží darováním do dětských domovů by mohlo dojít v okamžiku, kdy by bylo zboží zbaveno prvků porušujících práva duševního vlastnictví. V praxi to znamená, že by muselo dojít například k odstranění loga – značky z daného oblečení. O padělané výrobky se ale musí někdo sám přihlásit, dané zboží není celní správou nabízeno. Zájemce o toto zboží musí dané prvky, loga na své náklady odstranit, odstraňování není zajištěno celní správou. Z těchto důvodů se již dané zboží stává méně atraktivním, jednak z náročnosti odstraňování, ale také i rizikem, že odstranění na daném zboží bude viditelné a v neposlední řadě z toho důvodu, že se o dané zboží musí dětské domovy sami přihlásit. K výše uvedenému nutno podotknout, že darování propadnutých nebo zabraných věcí není možné komukoli. Darovat jej lze pouze pro humanitární účely. Darování hraček je ještě o něco složitější, než darování textilu. Velká většina padělaných hraček porušuje práva duševního vlastnictví svým vzhledem, u těchto výrobků tedy nestačí odstranění samotného loga (např. padělek figurky ze seriálu Simpsonovi budou stále připomínat svým vzhledem tento seriál a jeho postavy). Další velkým úskalím se

stává zdravotní nezávadnost hraček, je velmi časté, že padělané hračky obsahují zdraví škodlivé látky a k darování smí dojít jen v případech, kdy je darované zboží zdravotně nezávadné.

K výše uvedené problematice byla požádána vychovatelka z Dětského domova o vyjádření názoru, z profesních důvodů byla výpověď anonymizována „*Dětským domovům by jistě pomohla možnost získávat oblečení pro děti z domova tímto způsobem, ušetřilo by se tak mnoho peněz. Ale dle mého názoru velká většina ředitelů dětských domovů o této možnosti jednak neví, nebo je pro ně natolik složitá, že to využívají jen v malé míře. Dalším problémem je to, že by se tímto způsobem dala využít jen malá škála oblečení, převážně jen oblečení pro nejmenší děti, kterým je zatím jedno, že je z oblečení odpáráno nebo jinak odstraněno logo a oblečení by nosily převážně na hraní venku, na pískovišti. Co se týče starších dětí, tak ani děti z dětského domova nechtějí nosit oblečení, na kterém by bylo patrné, že se jedná o padělané zboží, nedej bože je odstraněním loga poničeno. Jak jsem již uvedla, ekonomicky by to dětským domovům pomohlo, protože nákup nových věcí pro každé dítě je velkou finanční zátěží, ale jedná se o tak komplikovaný proces, že se využívá minimálně. Ale možná kdyby byly navázány kontakty s někým z celní správy, který by nám dával informace o tom, že je aktuálně tato možnost, tak by se to využívalo častěji.*“

Porovnáním teoretické části, ve které je uvedeno, jakým způsobem mají kontroly celní správy probíhat, jaké náležitosti celní správa u přepravy odpadů kontroluje a jaké povinnosti mají společnosti a lidé podílející se na přepravě odpadů dodržovat. Dále jakým způsobem je nakládáno s věcmi, které jsou určeny k likvidaci a o jaké věci se vůbec může jednat. Porovnáním s praktickou částí, ve které bylo díky dotazníkovému šetření zmapováno, jakým způsobem výše uvedené probíhá v praxi, nebyl mezi oběma částmi zjištěn rozpor. Celní orgány postupují dle uvedených předpisů a postupů, kontrolují veškeré náležitosti, ale shodně se dotazovaní zmiňují, že celá tato problematika je složitá a komplikovaná.

14. Závěr a přínos práce

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit veřejnosti kompetence, působnost a prováděné činnosti celní správy, jako správního orgánu a bezpečnostního sboru. I přesto, že se celní správa snaží svou činnost medializovat a posluchači a čtenáři různých medií prováděnou činnost celních orgánů zaznamenávají, je veřejnost nesprávně informována o kompetencích a činnostech celní správy. V roce 2004 kdy vstoupila ČR do EU a došlo tak k otevření hranic a s tím souvisejícím zrušením kontrol celní správou na hranicích, se na základě výše uvedeného mnoho lidí domnívá, že současně došlo i k zániku celní správy. Tito lidé si nedokážou představit současnou činnost celních orgánů. Otevření hranic přineslo pro ČR, ale zároveň i pro celní správu mnoho pozitiv i negativ. Pomineme-li pozitiva pro běžné občany, jako je volné cestování nebo naopak určitá negativa a podíváme se na přínos otevření hranic pouze z pohledu celní správy, tak můžeme poukázat na změnu kompetencí. To přineslo spoustu nových činností celní správy, které vyvolala aktuální situace. Otevření trhu zvýšilo celní správě pole kompetencí a tím pádem, nemohl nastat zánik celní správy. Celníci ustoupili z hraničních přechodů, ale v určité míře se museli podobným činnostem věnovat nadále, ale již ne na hranicích, ale po celém území ČR. Konkrétně často zmiňované téma v této bakalářské práci – přeprava odpadů, po otevření hranic a s tím souvisejícím zrušením celních kontrol na hranicích, se kontroly odpadů provádějí po celém území ČR, což zapříčinilo složitější kontrolování těchto vozidel. Dala by se tedy konkrétně tato činnost brát jako možné negativum otevření hranic, a to z toho důvodu, že kdyby vozidla mohla překračovat státní hranice pouze na hraničních přechodech a celníci by

museli veškerá vozidla kontrolovat již na vstupu do ČR, dalo by se tímto způsobem odhalit mnohem více porušení právních předpisů.

V této bakalářské práci jsem se tudíž snažila veřejnosti přiblížit důležitost celní správy, jako institutu, ale i jednotlivé činnosti celní správy. Konkrétně jsem se zaměřila na prováděné kontroly přepravy odpadů a nebezpečných látek, a to vnitrostátní i přeshraniční. Tyto kontroly jsou jakýmsi nástupcem hraničních kontrol, před vstupem do EU tuto činnost celníci prováděli na hranicích, v současnosti jí provádějí po celém území ČR.

Dále jsem se v této bakalářské práci snažila přiblížit likvidace zboží/věcí, které celní správa při svých činnostech zadržela, došlo u nich k pravomocnému zabránění či propadnutí a je potřeba je zlikvidovat. Popsala jsem, v jakých případech k likvidacím dochází, a naopak kdy k nim nemusí dojít.

Je nutné si uvědomit, že role orgánů celní správy v boji proti nezákonné přepravě odpadů je velmi důležitá obzvláště pro životní prostředí, které je potřeba chránit. Chtěla bych touto prací pozdvihnout odváděnou práci příslušníku celní správy, protože ne vždy je tato činnost lehká.

16. Přehled literatury a použitých zdrojů

ODBORNÉ PUBLIKACE:

1. ALEC, L., FEI, R., Y. L., JING-YUAN, W. 2015. *A review of municipal solid waste environmental standards with a focus on incinerator residues*. International Journal of Sustainable Built Environment 1 188s.
2. BRANIŠ, M., *Základy ekologie a ochrany životního prostředí*, Praha: INFORM-MATO-RIUM, 1997. ISBN 80-86073-03-3.
3. ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H., *Přestupkové řízení*, Praha: Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2006. ISBN 80-7201-623-7.
4. JAKL, L., *Duševní vlastnictví a jeho právní ochrana*, Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-87956-00-7.
5. JUCHELKOVÁ, D., *Odpady, vedlejší produkty a nakládání s nimi*, Brno: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2005. ISBN 80-248-0753-X.
6. KUČEROVÁ, R., FEČKO, P., LYČKOVÁ, B., *Úprava a čištění vody*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2011. ISBN 978-80-248-2389-8.
7. MACHI, L., T MCEVOY, B., *The literature review: six steps to success*. Thousand Oaks, Calif.: Corwin, c2012. ISBN 9781452240886.
8. MILETÍN, J., KONEČNÝ, P., *ADR 2013, Převaha nebezpečných věcí po silnici: příručka pro školení řidičů a osob podílejících se na přepravě nebezpečných věcí dle Dohody ADR, 1. vydání*. Praha: M KONZULT s.r.o., 2013. ISBN 978-80-902202-3-2.
9. MILETÍN, J., KONEČNÝ, P., *ADR 2015*, Praha: M KONZULT s.r.o., 2015. ISBN 978-80-902202-4-9.
10. NOVÁK, R., a kol., *Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. 1. vydání*, Praha: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6.
11. PEKÁREK, J., *Svět motorů*. 2013
12. PETRUNČÍK, P., *ADR 2009: Převaha nebezpečných věcí po silnici*. Praha: Sdružení automobilových dopravců ČESMAD Bohemia, 2009. ISBN 978-80-87304-02-0.
13. SKULOVÁ, S., a kol., *Správní právo procesní. 1. vydání*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6.
14. SKULOVÁ, S., et al., *Správní právo procesní. 2. vydání*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0.
15. ŠENOVSKÝ, M., BALOG, K., HANUŠKA, Z., ŠENOVSKÝ, P., *Nebezpečné látky II. 2 aktualizované vydání*. Ostrava: SPBI v Ostravě, 2006. ISBN 978-80-7385-000-5.
16. ŠENOVSKÝ, M., BARTLOVÁ, I., *Nebezpečné látky*. Ostrava: SPBI v Ostravě, 2006. ISBN 80-86111-74-1.
17. UHŘÍČEK, V., *Mezinárodní a vnitrostátní silniční přeprava nebezpečných věcí: Příručka k dohodě ADR. 1. vydání*, Praha: Neoset, 2005. ISBN neuvedeno
18. ÚZ č. 1284, *Silniční doprava: pozemní komunikace, veřejné služby v přepravě cestujících, dráhy*. Ostrava: Sagit, 2018. ISBN 978-80-7488-317-0.
19. VOŠTOVÁ, V., FRIES, J., *Zpracování pevných odpadů II*. Praha: ČVUT, 2003. ISBN 80-01-03488-7.
20. VOŠTOVÁ, V., FRIES, J., *Zpracování pevných odpadů*. Praha: ČVUT, 2003. ISBN 80-01-02672-8.
21. NEJEDLÝ, J., *Tiskové prohlášení Celní správy ČR, ze dne 15.01.2010*
22. TEMŇÁKOVÁ, L., *Tiskové prohlášení Celní správy ČR, ze dne 03.10.2019*

23. VALENTOVÁ, P., *Tiskové prohlášení Celní správy ČR*, ze dne 29.10.2014
24. ŠESTÁK, M., *CLO-DUANE*, září 2005
25. BARTÁK, J., *Tiskové prohlášení Celní správy ČR*, ze dne 22.2.2006
26. JELÍNEK, S., *CLO-DUANE*, květen 2006
27. ŠESTÁK, M., *CLO-DUANE*, květen 2006

LEGISLATIVNÍ ZDROJE:

28. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, Metodická informace. – neveřejně přístupný zdroj
29. EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 24. 2. 2020]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/?qid=1490689028250&uri=CELEX:02003L0096-20040501>
30. Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR) platná od 1. ledna 2011. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 2.2. 2020]
31. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 ze dne 14. června 2006 o přepravě odpadů, In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 2.2. 2020]
32. Stanovisko Generálního ředitelství cel 9.6.2011, *Postup celních orgánů ve věci likvidace vybraných výrobků*, č.j. 20190/2011-900000-23
33. Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 12. 3.2020]
34. Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 12. 3.2020]
35. Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 12. 3.2020]
36. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 2.2. 2020]
37. Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 2.2. 2020]
38. Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 2.2. 2020]
39. zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 2.2. 2020]
40. Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS consulting, © 2020 [cit. 2.2. 2020]

INTERNETOVÉ ZDROJE:

41. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, *DOHLED NAD SUBJEKTY*, 2017, [cit. 13. 01. 2020]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/nase-ukoly/Stranky/Dohled-nad-subjekty.aspx>
42. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, *KOMPETENCE - ČÍM SE ZABÝVÁ CELNÍ SPRÁVA*, 2020, [cit. 13. 01. 2020]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/kompetence/Stranky/default.aspx>

43. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, *ORGANIZAČNÍ STRUKTURA CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY*, 2020, [cit. 13. 01. 2020]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Stranky/organizacni-struktura-celni-spravy-ceske-republiky1.aspx>
44. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, *PADĚLKY PRO HUMANITÁRNÍ ÚČELY*, 2018, [cit. 13. 01. 2020]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-dusevniho-vlastnictvi/Stranky/padelky-pro-humanitarni-ucely.aspx>
45. ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Seznam spaloven odpadů v ČR*, 2020, [cit. 12. 1.2020]. Dostupné z <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/oez/emise/spalovny/index.html>
46. ECONOMIE COMMISSION FOR EUROPE INLAND TRANSPORT COMMITTEE, *ADR*, ze dne 1. 1. 2019. [cit. 2.2. 2020]. Dostupné z <http://www.unece.org/trans/danger/publi/adr/adr2019/19contentse.html>
47. KONEČNÝ, P., MILETÍN, J., *Značení dopravních jednotek a kontejnerů*, [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z <https://www.dlprofi.cz/33/znaceni-dopravnich-jednotek-a-kontejneru-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EqOxEdsjOd4ayAS55XoqLy4/?uid=1zH7dakBbj0wZsA2s7kOvLg&e=19UXGNzfLEGpUaxWEcOhSYw5gooLaf0kuHwpP3b9Om0s>
48. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, *Konsolidované seznamy*, 2020, [cit. 21. 01. 2020]. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pokyny_preshranicni_preprava/\\$FILE/odp-P4_Konsolidovane_Seznamy-20080229.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pokyny_preshranicni_preprava/$FILE/odp-P4_Konsolidovane_Seznamy-20080229.pdf)
49. SHAUENBERG, T., *Müllverbrennung in Deutschland: Entsorgung mit Risiken?*, 2019, [cit. 16. 11. 2019]. Dostupné z https://www.dw.com/de/m%C3%BCllverbrennung-in-deutschland-entsorgung-mit-risiken/a-50759483?fbclid=IwAR3vlfQdhDvVudnF_VY2sR-zYP7nYZuo-tSyu7L6rVFoupiDZYDPcociFF0
50. SCHNEIDER, T., *Transport gefährlicher Güter durch Handwerksbetriebe*, (© 2020), [cit. 10. 03. 2020]. Dostupné z https://www.hwk-reutlingen.de/fileadmin/hwk/betriebsberatung_dokumente/gefahrstoffe_20121128/gefahrstoffe_schneider_transport.pdf?fbclid=IwAR0RD8sJcobYB8WMhZ5VTJolKzd0EH9QxZ9f71H_899dWSb5e9til6_Jks
51. SITA CZ a.s., *TECHNOLOGIE A NÁSTROJE OCHRANY PROSTŘEDÍ I.II. LEGISLATIVA AU A ČR*, [cit. 12. 3.2019]. Dostupné z <https://docplayer.cz/41362578-Technologie-a-nastroje-ochrany-prostredi-i-ii-legislativa-eu-a-cr.html>
52. UNITE NATIONS, *European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road*, 2019, [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z <http://www.unece.org/trans/danger/publi/adr/adr2019/19contentse.html>
53. MAMMA, M., *Customs officers in relation to viral infections, tuberculosis, psittacosis and environmental health risk (Review)*. Heraklion, 2018. Web of science, [cit. 03. 03. 2020]. Dostupné z https://apps-whoofknowledge-com.infozdroje.czu.cz/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=3&SID=F6F9dmxCdVEWVoYvXEC&page=2&doc=17
54. WIKIPEDIE, *OTEVŘENÁ ENCYKLOPEDIÉ*, Jihočeský kraj, 2020, [cit. 21. 01. 2020]. Dostupné z <https://cs.wikipedia.org/>
55. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, *HAZARDNÍ HRY*, 2020, [cit. 13. 01. 2020]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/hazard/Stranky/default.aspx>

56. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, *HAZARDNÍ HRY*, 2020, [cit. 13. 01. 2020]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/hazard/Stranky/default.aspx>
57. SÁKRA, T., DIRNER, T., *Modul: 4 Ochrana vod*, [cit. 03. 01. 2019]. Dostupné z <https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/instituty-a-pracoviste/cs/546/studijni-materialy/EV-modul4.pdf>
58. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, *Sepno*, 2019, [cit. 13. 12. 2019]. Dostupné z <https://www.sepno.cz/>
59. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, *CELNÍ SPRÁVA ČR*, 2020, [cit. 13. 01. 2020]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/celni-sprava.aspx>
60. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY, *MOBILNÍ SKUPINY*, 2010, [cit. 13. 01. 2020]. Dostupné z <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/nase-ukoly/Stranky/mobilni-skupiny.aspx>
61. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, , 2020, [cit. 21. 01. 2020]. Dostupné z https://www.mzp.cz/cz/narizeni_epes_odpady
62. BVMI, *Gefahrgut – Kennzeichnungen*, 2020, [cit. 16. 02. 2020]. Dostupné z <https://www.bmvi.de//SharedDocs/DE/Artikel/G/Gefahrgut/gefahrgut-kennzeichnungen.html>
63. KRIEGER, W., GABLER WIRTSCHAFTSLEXIKON, 2020, [cit. 16. 02. 2020]. Dostupné z https://wirtschaftslexikon.gabler.de/definition/spediteur-44708?fbclid=IwAR0hrBfNSyQWupFeVNrCT3jqAh9vEK_AZ7n72rCJsPPyTWbMEFZ2u2AS5EY
64. MALINA, R., GABLER WIRTSCHAFTSLEXIKON, 2020, [cit. 16. 02. 2020]. Dostupné z <https://wirtschaftslexikon.gabler.de/definition/verlader-50185?fbclid=IwAR1DRYZhKB2vum9u-yVLm3ViZXDLgnQELbpzfDL2L6-GrcCMUIxeroMMMTg>
65. RÁMEŠ, I., *Sbírka zákonů, judikatura, právo*, 2008 [cit. 24. 2. 2020]. Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/postup-celnich-organu-v-pripadech-porusovani-prava-dusevniho-vlastnictvi-54085.html>

Seznam obrázků

1. Obr. 1 – Grafické znázornění vyhlášky katalogu odpadů str. 20
2. Obr. 2 – zastavování vozidel str. 22
3. Obr. 3 – systém DIAMANT str. 24
4. Obr. 4 – HAZCHEM kód str. 24
5. Obr. 5 – Značení vozidel str. 24
6. Obr. 6 – UN systém str. 25
7. Obr. 7 – Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů str. 32
8. Obr. 8 – Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů str. 33
9. Obr. 9 – Formuláře oznámení pro přeshraniční pohyb/přepravu odpadů str. 34
10. Obr. 10 – Mapa ČR s vyznačeným Jihočeským krajem str. 39
11. Obr. 11 – Mapa ČR a sousedních států str. 39

Seznam tabulek

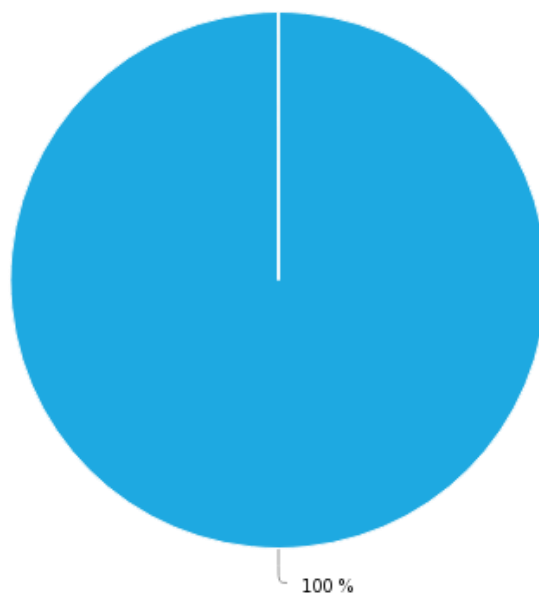
1. Tabulka. 1 – Kontroly přeprav odpadů – roční (2017) str. 36
2. Tabulka. 2 – Kontroly přeprav odpadů – roční (2018) str. 37
3. Tabulka. 3 – Kontroly přeprav odpadů – roční (2019) str. 37
4. Tabulka. 4 – Kontroly přeprav odpadů – měsíční (2017) str. 38
5. Tabulka. 5 – Kontroly přeprav odpadů – měsíční (2018) str. 38
6. Tabulka. 6 – Kontroly přeprav odpadů – měsíční (2019) str. 39

15. Přílohy

Dotazník č. 1 „Odpady z pohledu Celní správy České republiky“

Otázka č.1

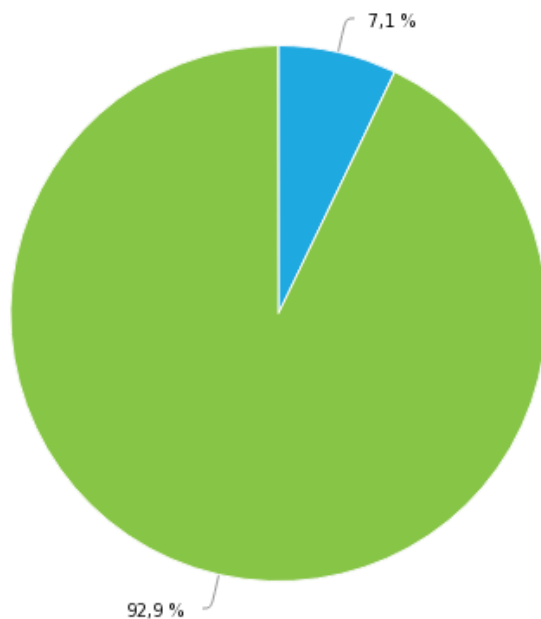
Jste příslušníkem CS?

● ano ● ne

Otázka č.2

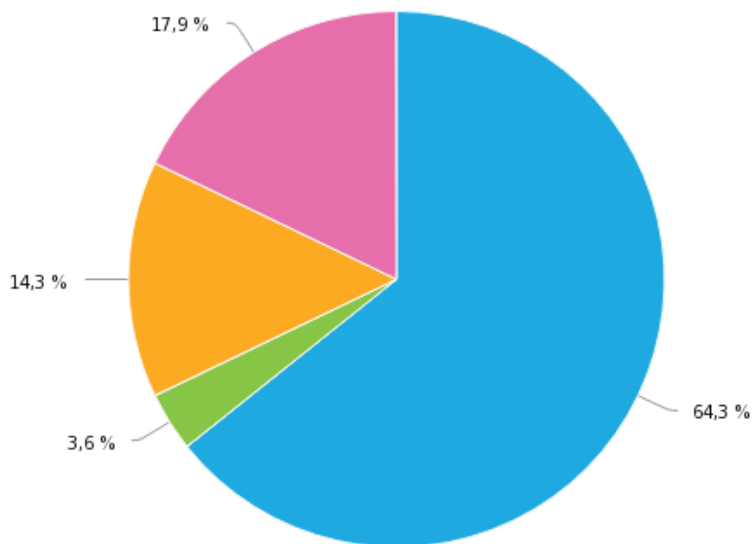
Jsem (Odpovězte na otázku pouze v případě, že jste na otázku 1 odpověděl/a „Ano“)

● Občanský zaměstnanec CS ● ve služebním poměru

Otázka č.3

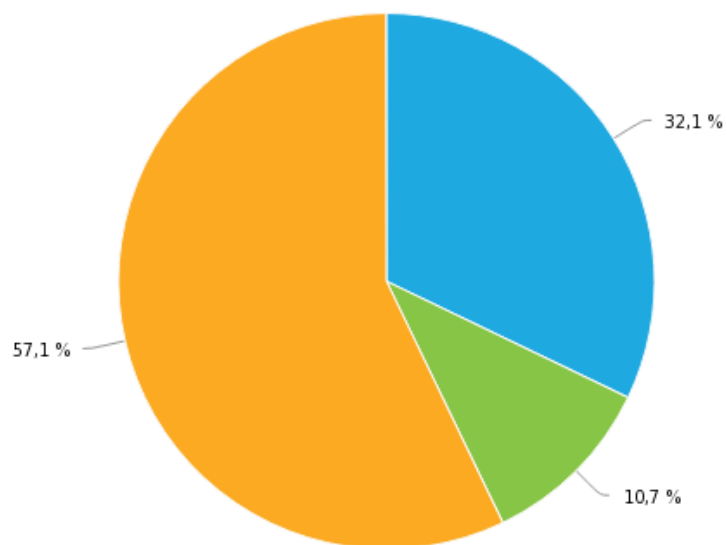
Pracuji (Odpovězte na otázku pouze v případě, že jste na otázku 1 odpověděl/a „Ano“)

● na odboru 6 ● na odboru 3 ● na odboru 2 ● jiné

Otázka č.4

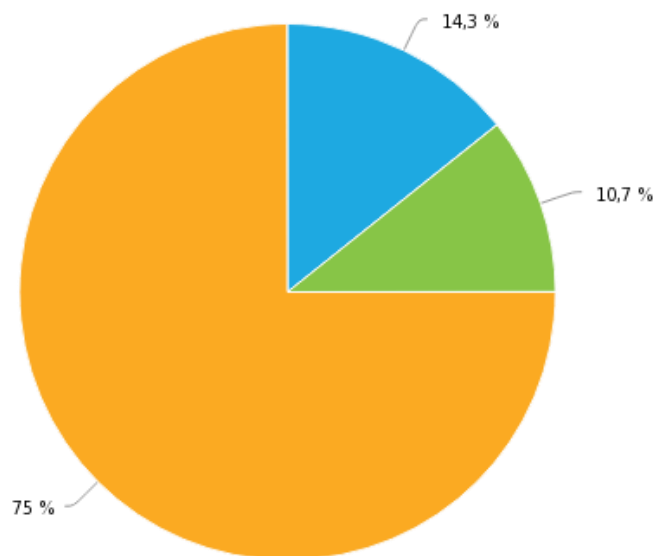
Dalo by se dle Vás předcházet likvidacím u věcí, které byly celními orgány zajištěny a následně u nich bylo vysloveno propadnutí nebo jejich zabránění? (opětovné využití věcí, atd..)

● ano ● ne ● nemohu posoudit

Otázka č.5

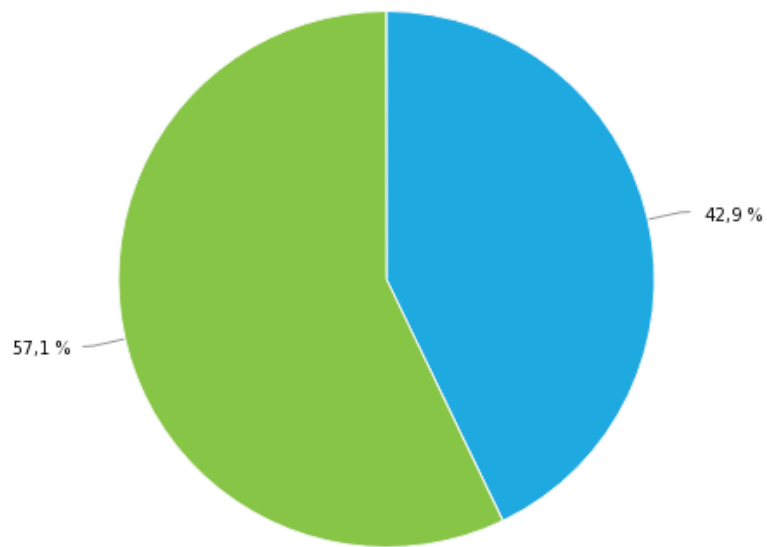
Z hlediska Vaší profese, dochází k častému porušování podmínek stanovených zákony u přepravy nebezpečných věcí nebo u přepravy odpadu?

● ano ● ne ● nemohu posoudit

Otázka č.6

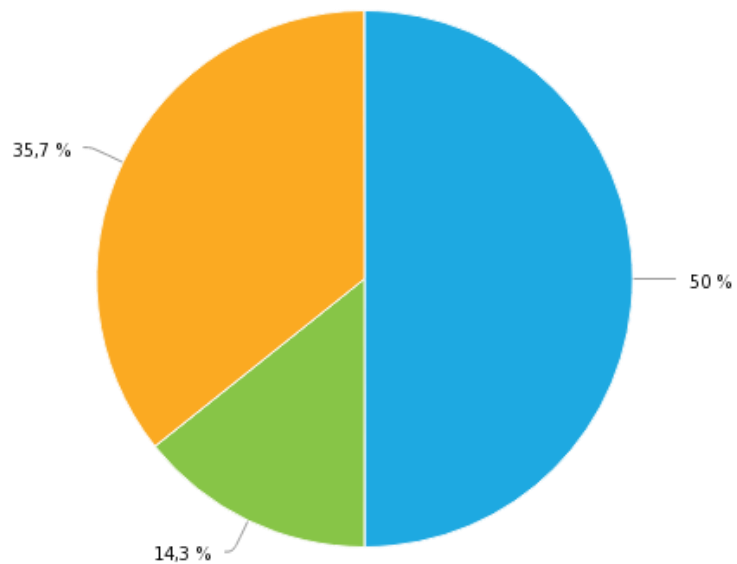
Z hlediska Vaší profese, kontroloval(a) jste někdy vozidlo přepravující nebezpečné látky nebo odpad?

● ano ● ne

Otázka č.7

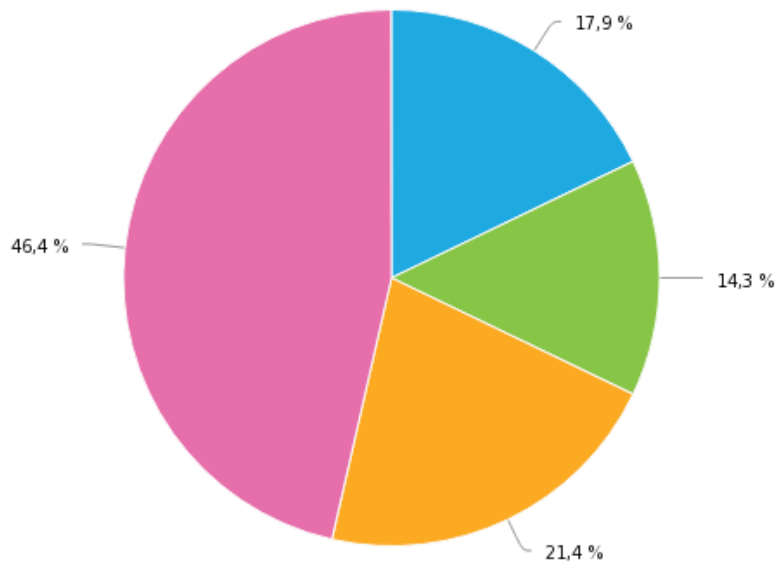
Myslíte si, že přeprava nebezpečných látek po silniční infrastruktuře je dostatečně legislativně zabezpečena?

● ano ● ne ● nevím

Otázka č.8

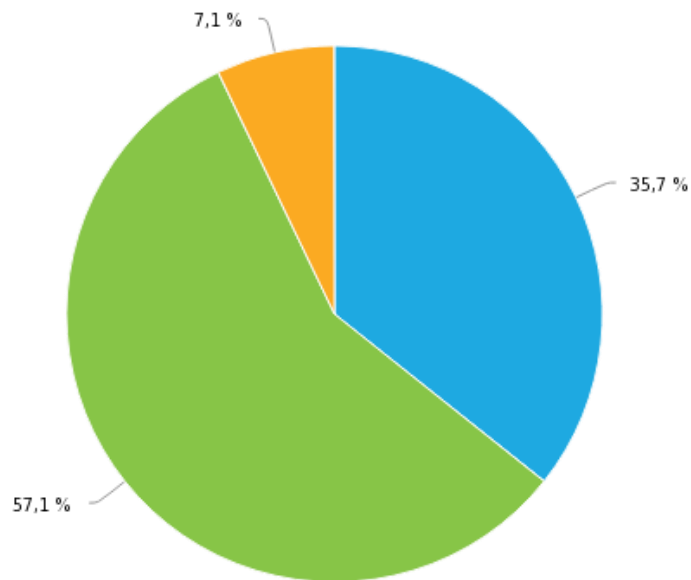
Problematika přepravy nebezpečných látek mě:

- zajímá, protože se s tím mohu kdykoliv setkat
- nezajímá
- vím, že něco takového je, ale nepřikládám tomu větší význam
- je to jedna z problematik, které se týká mého zaměstnání

Otázka č.9

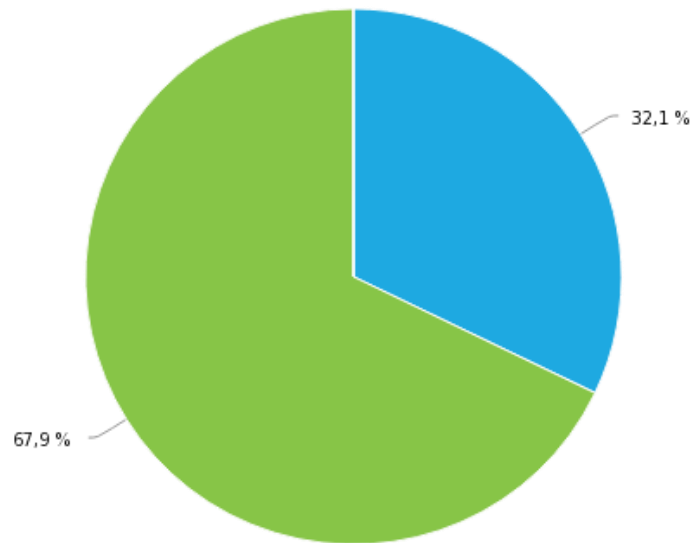
H- věty, (dříve označováno jako R - věty) označují

- jedná se o věty určující pokyny pro řidiče přepravující nebezpečné látky
- specifickou rizikovost látky a s ní spojené nebezpečí při havárii
- první pomoc při úniku nebezpečných látek

Otázka č.10

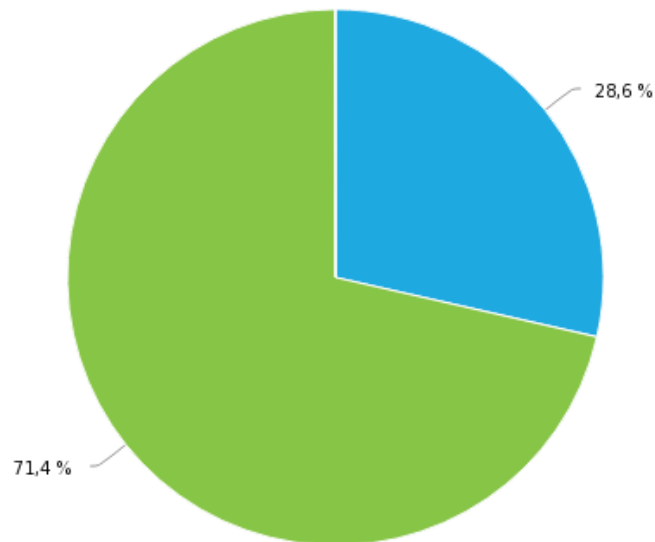
UN kód je

- Identifikační číslo nebezpečnosti
- Identifikační číslo konkrétní chemické látky
- Označuje maximální povolenou rychlost vozidla přepravující nebezpečné látky

Otázka č.11

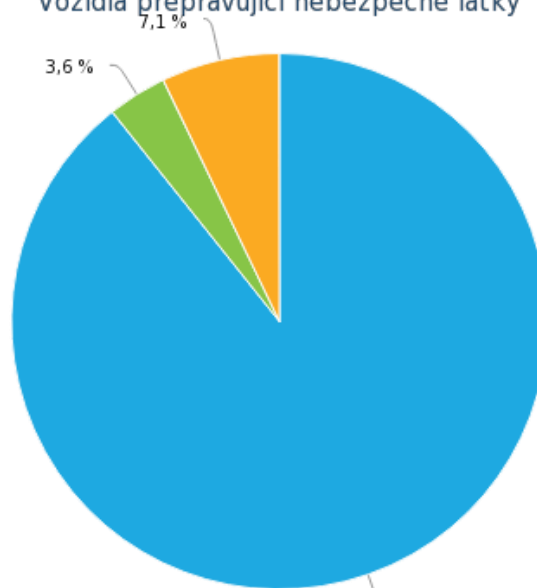
Kemler kód je

- Identifikační číslo konkrétní chemické látky
- Identifikační číslo nebezpečnosti
- Označuje maximální povolenou rychlost vozidla přepravující nebezpečné látky

Otázka č.12

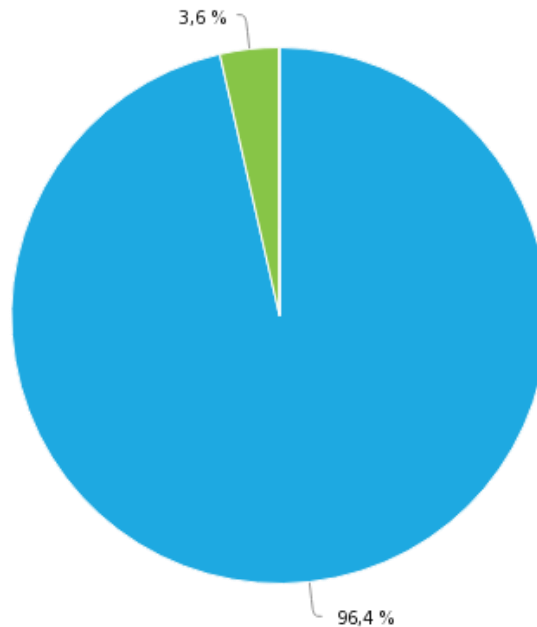
Vozidla přepravující nebezpečné látky

- jsou označena dle mezinárodních úmluv oranžovou tabulkou s černým orámováním
- dle zákona 361/2000 Sb. o silničním provozu na pozemních komunikacích je označování vozidel přepravujících nebezpečné látky na uvážení řidiče daného vozidla
- jsou označena dle zákona 361/2000 Sb. o silničním provozu na pozemních komunikacích žlutou tabulkou s červeným orámováním

Otázka č.13

zkratka ADR a RID upravuje

- přepravu nebezpečných látek po pozemních komunikacích a po železnici
- dovoz a vývoz nebezpečných látek na území Evropské unie
- přepravu jakéhokoliv materiálu po pozemních komunikacích a po železnici

Otázka č.14

14 Pokud jste u předchozí otázky odpověděli „ano“, uveďte důvod, proč si to myslíte. Pokud byla vaše odpověď "ne" uveďte pouze písmeno x

X (19x)

x

Např. zabavené značkové oblečení by se po odpárání značek mohlo použít dětem v dětském domově

Hodně věcí k likvidaci by mohlo posloužit potřebným lidem

V rámci duševního vlastnictví by se mohl textil po další úpravě používat.

Lepší využití věcí zabavených na zaklade duševního vlastnictví

Využití věcí na charitu nebo hračky darovat do dětských domovů

Legislativní rámec neumožňuje "častější" propadnutí věci do užívání státu.

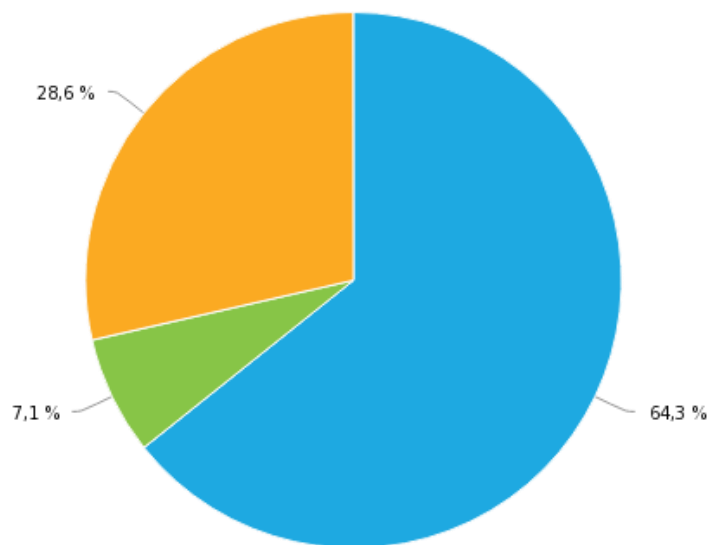
Opětovné využití

Propadnutí věci nastává velmi pozdě, kdy už věc s ohledem na čas po který byla zabavena, nemůže sloužit svému účelu, případně její zprovoznění není rentabilní.

 [Napsat komentář k výsledku](#)

Otázka č.15

Provádí Celní správa České republiky ekologickou likvidaci věcí, které byly celními orgány zajištěny a následně u nich bylo vysloveno propadnutí nebo jejich zabránění?

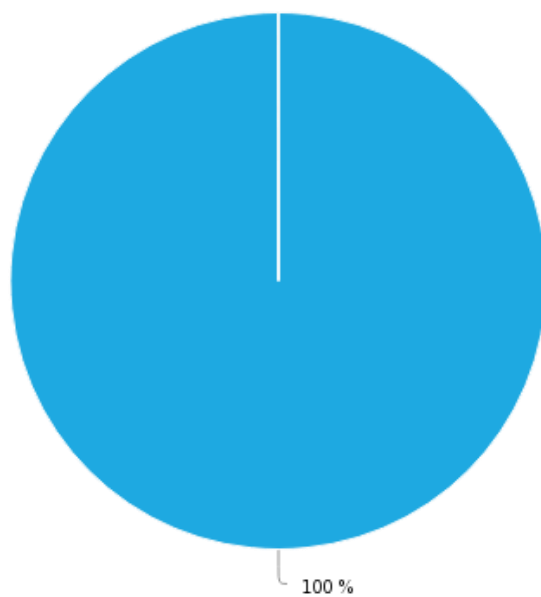

● ano ● ne ● nevím

Dotazník č.2 „Odpady z pohledu Celní správy České republiky - dotazník pro oddělení mobilního dohledu

Otázka č.1

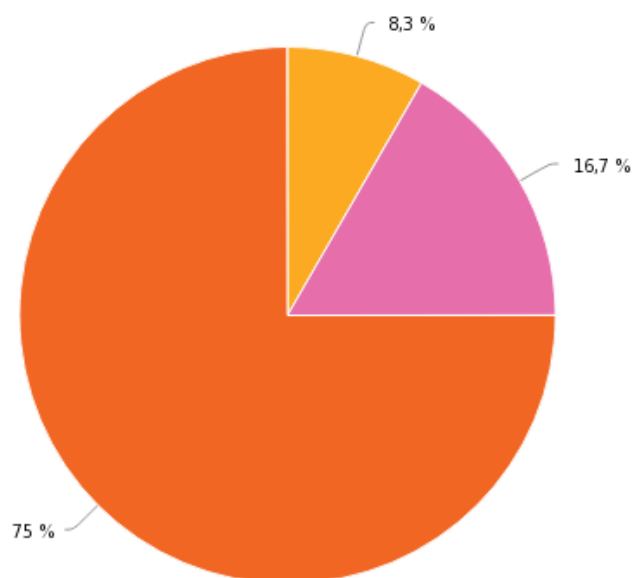
Jsi zařazen/a na oddělení Mobilního dohledu nebo Kontrol zpoplatněných komunikací?

● ano ● ne

Otázka č.2

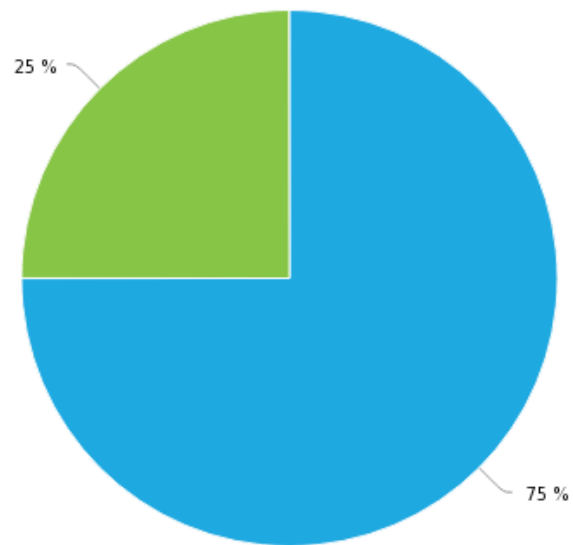
Jak často provádíte kontroly zaměřené na přepravu odpadů?

● jednou denně ● jednou za týden ● několikrát za týden ● jednou za měsíc ● výjimečně, párkrát do roka

Otázka č.3

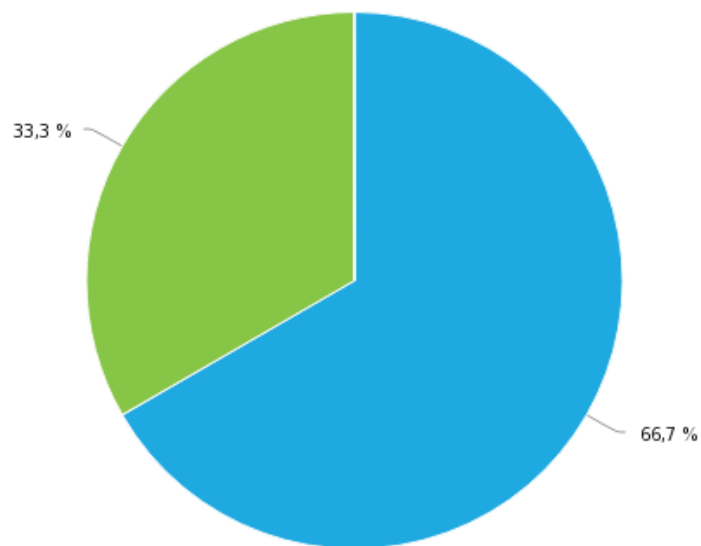
Připadají ti kontroly zaměřené na přepravu odpadů složité?

● ano ● ne

Otázka č.4

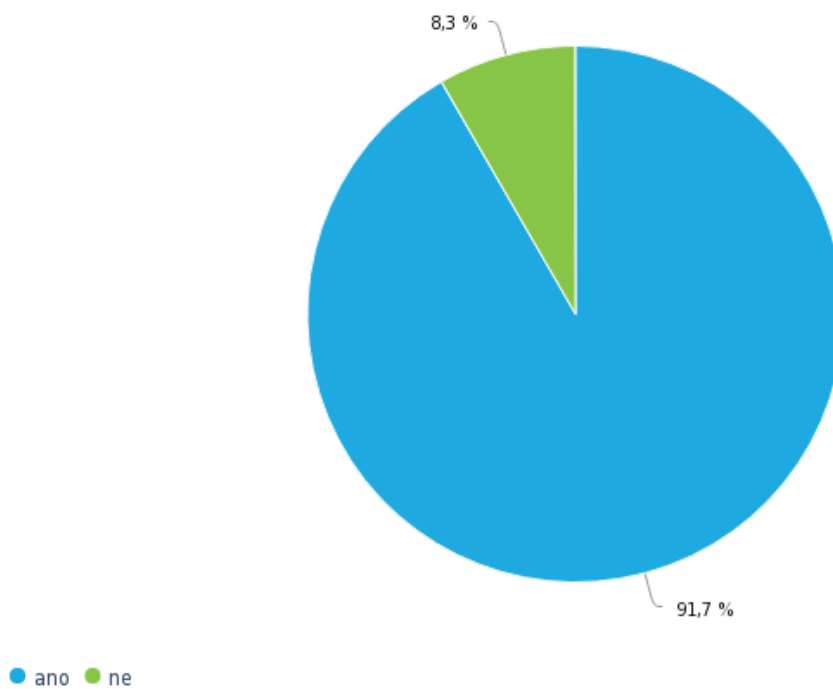
Daly by se kontroly zaměřené na přepravu odpadů dělat častěji?

● ano ● ne ● ano, ale takto je to dostačující

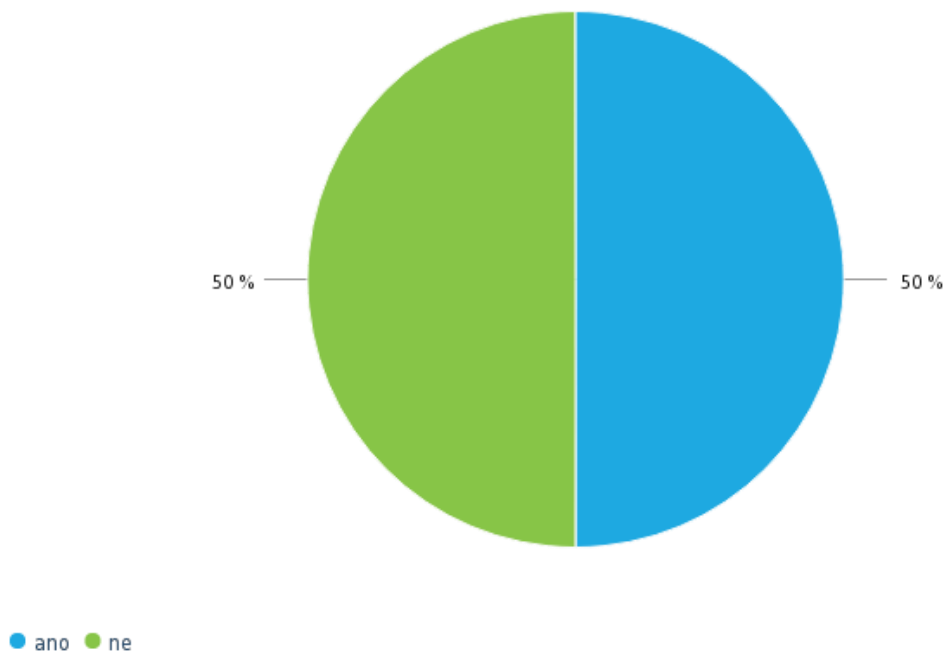
Otázka č.5

Daly by se kontroly zaměřené na přepravu odpadů zjednodušit? (Interní postupy CS, netýká se zjednodušení legislativy)

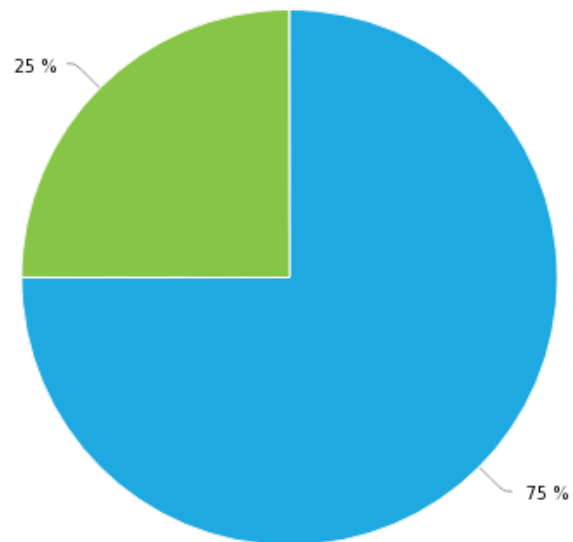
Otázka č.6

Dochází k častému porušování zákonů vztahujících se k přepravě odpadů?

Otázka č.7

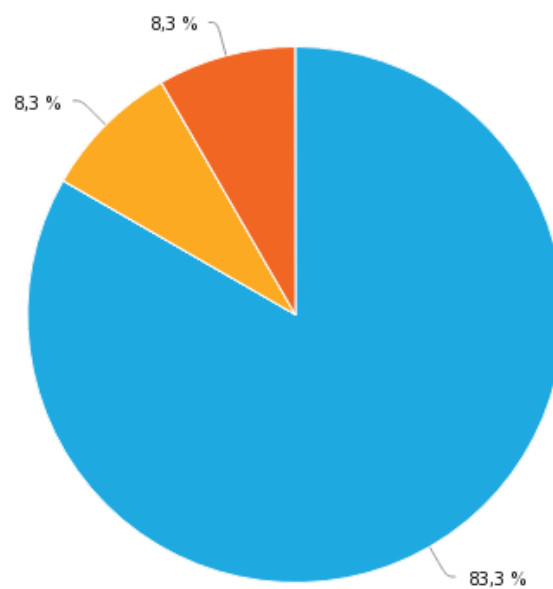
Usnadnilo by práci celníků provádějících kontrolu přepravy odpadů zjednodušení legislativy?

● ano ● ne

Otázka č.8

Jak reagují řidiči na kontroly odpadů?

● Převážně jsou v pohodě ● Často jsou podráždění a nepříjemní
● Převážně je to s nimi složité (jazyková bariéra, agrese, podrážděnost) ● Často se nám snaží komplikovat práci
● Kontroly vítají

Otázka č.9

9 Co je nejčastějším porušení u přepravy odpadů?

Doklady k nákladu.	údaje v dokladech	Špatné přepravní doklady (nesedí)	Doklady
Odpad	.	**	Dovoz jiného odpadu, než li je uveden v přepravních dokumentech.
Nemají označené vozidlo tabulkou a nebo nemají všechny či správné údaje na dokladech.	Nesoulad v dokumentaci	Chybí doklady k převáženému odpadu,	Neoznačený automobil

 [Napsat komentář k výsledku](#)

Otázka č.10

Administrativa spojená s kontrolou odpadů je

